

TEBLİĞ

Tarım ve Orman Bakanlığından:

**BİTKİSEL ÜRETİME YÖNELİK DESTEKLEMELER İLE DİĞER BAZI
TARIMSAL DESTEKLEMELERE ÖDEME
YAPILMASINA DAİR TEBLİĞ
(TEBLİĞ NO: 2024/31)**

**BİRİNCİ BÖLÜM
Başlangıç Hükümleri**

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Tebliğ, ülkemizde bitkisel üretimi artırmak, verim ve kaliteyi yükseltmek, üretim maliyetlerinin karşılanmasına katkıda bulunmak, sürdürülebilirliği ve arz güvenliğini sağlamak, kayıtlılığı arttırmak, bitkisel üretimde kimyasal ilaç kullanımını azaltmak, insan sağlığının ve doğal dengenin korunması için çevreye duyarlı alternatif tarım tekniklerinin geliştirilmesini sağlamak ve tarımsal ürünlerini lisanslı depolarda muhafaza eden gerçek ve tüzel kişilere destekleme yapılmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla hazırlanmıştır.

(2) Bu Tebliğ, 23/8/2024 tarihli ve 8858 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan 2024 Yılında Yapılacak Bitkisel Üretim Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Kararda yer alan destekleme ödemelerine ilişkin usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu Tebliğ, 18/4/2006 tarihli ve 5488 sayılı Tarım Kanununun 19 uncu maddesi ve 23/8/2024 tarihli ve 8858 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan 2024 Yılında Yapılacak Bitkisel Üretim Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Karara dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 3- (1) Bu Tebliğde geçen;

a) Alçak tünel: Üretimde erkencilik amaçlanan, dış ortam şartları uygun hale geldiğinde kaldırılabilen, bitkileri düşük sıcaklık, rüzgâr, yağmur, dolu, kuş ve haşerelerden korumak amacıyla taşıyıcı iskelet üzerinin ışık geçirebilen plastik ile örtülmesi sonucu elde edilen üniteleri,

b) Alım satım belgesi: 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununda belirtilen şartlara uygun olarak düzenlenen ve çiftçiler tarafından ibraz edilen belgeyi,

c) Bakanlık: Tarım ve Orman Bakanlığını,

ç) Banka: T.C. Ziraat Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğünü,

d) BBMD: Biyolojik ve/veya biyoteknik mücadele desteğini,

e) Bireysel sertifikasyon: Gerçek veya tüzel kişilerin kendi tasarrufu altındaki alanlarda ürettikleri ürünlerin, kendi adlarına sertifikalandırılmasını,

f) Bitki Koruma Ürünü (BKÜ): Bitkileri veya bitkisel ürünleri tüm zararlı organizmalara karşı korumak veya bu tür organizmaların etkilerini engellemek, büyüme düzenleyicileri gibi maddelerin besin ögesi olarak fonksiyonu hariç, bitkilerin yaşam fonksiyonlarını etkilemek, kendisine ait özel düzenlemesi bulunmayan ancak, bitkisel ürünleri koruyucu olarak kullanılan, istenmeyen bitki veya bitki kısımlarını yok etmek, istenmeyen bitki gelişimini kontrol etmek veya önlemek amacıyla kullanıcıya bir veya daha fazla aktif madde içeren bir formülasyon halinde sunulan aktif madde ve preparatları,

g) Biyolojik ve/veya Biyoteknik Mücadele Desteği Tespit Tutanağı: Üreticinin destekleme başvurusunda yer alan bilgilerinin il/ilçe müdürlüğünce yerinde kontrol edilmesiyle düzenlenen ve EK-41'de yer alan belgeyi,

ğ) Bombus arısı: Örtüaltı/Kapalı ortamda bitkisel üretimde polinasyon hizmetinde kullanılmak üzere denetimli koşullarda yetiştirilebilen, doğal koşullarda genellikle toprak altında yaptığı yuvada koloni halinde yaşayan bir yaban arısı cinsini,

h) Borsa tescil beyannamesi: 18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununa göre düzenlenmiş belgeyi,

ı) BÜGEM: Bakanlık Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğünü,

i) Çiftçi: Mal sahibi, kiracı, yarıcı veya ortakçı olarak devamlı veya en az bir üretim dönemi veya yetiştirme devresi tarımsal üretim yapan gerçek ve tüzel kişileri,

j) Çiftçi Kayıt Sistemi (ÇKS): Bakanlık tarafından oluşturulan çiftçilerin kayıt altına alındığı tarımsal veri tabanını,

k) ÇKS Yönetmeliği: 27/5/2014 tarihli ve 29012 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Çiftçi Kayıt Sistemi Yönetmeliğini,

l) Çiftlik Muhasebe Veri Ağı (ÇMVA): Tarımsal işletmelerin fiziki durum, varlık, gelir, gider ve faaliyetlerine ilişkin muhasebe verilerinin toplanması, depolanması ve istatistiki değerlendirmelerinin yapılması amacıyla oluşturulan sistemi,

m) ÇMVA Sistemi: Tarımsal işletmelerin katılım anlaşması imzalayarak ÇMVA kapsamında toplanan bilgilerinin kayıt altına alındığı veri tabanını,

n) ÇKS belgesi: Düzenleme tarihi itibarıyla çiftçilerin ÇKS'de yer alan bilgilerini gösterir belgeyi,

o) ÇMVA Anket Formu: Tarımsal işletmelerin fiziki ve ekonomik bilgilerinin toplanması için hazırlanan, Avrupa Birliği uygulamaları ile uyumlu soru formunu,

ö) ÇMVA İcmal 1: İl Müdürlüğü tarafından hazırlanan, tarımsal işletme detayında ÇMVA sistemine katılım primi desteği hakedişlerini gösteren ve bir örneği EK-33'te yer alan belgeyi,

p) ÇMVA İcmal 2: İl Müdürlüğü tarafından İcmal 1'deki bilgilere göre hazırlanan, ilçe detayında ÇMVA sistemine katılım primi desteği hakedişlerini gösteren ve bir örneği EK-34'te yer alan belgeyi,

r) ÇMVA İcmal 3: İl Müdürlüğü tarafından İcmal 1'deki bilgilere göre hazırlanan, il detayında ÇMVA sistemine katılım primi desteği hakedişlerini gösteren ve bir örneği EK-35'te yer alan belgeyi,

s) ÇMVA Katılım Anlaşması: Verilerin, ÇMVA veri toplama usullerinin uygulanarak toplanacağına ilişkin il/ilçe müdürlüğü ve tarımsal işletme arasında bir yıllık süreyle imzalanan, her iki tarafın görev ve sorumluluklarını düzenleyen EK-32'de yer alan belgeyi,

ş) ÇMVA sistemine katılım primi desteği: Katılım anlaşması imzalayarak ÇMVA sistemine dâhil olan, muhasebe yılı süresince tarımsal faaliyetlerine ilişkin verilerini ÇMVA veri toplayıcısı ile paylaşan ve paylaştığı tüm ekonomik ve fiziki verileri ÇMVA sistemine kayıt edilen ve kaydedildiğine ilişkin kontrolü ÇMVA Sorumlu Birim tarafından yapılan tarımsal işletmelere yapılan ödemeyi,

t) ÇMVA muhasebe yılı: 1/1/2023 ve 31/12/2023 yılı zaman aralığını,

u) ÇMVA Sorumlu Birim: Bakanlık Tarım Reformu Genel Müdürlüğünü,

ü) ÇMVA veri toplayıcısı (anketör): ÇMVA verilerinin tarımsal işletmeden anket formu yoluyla toplanmasından ve kontrolünden sorumlu, bu konuda ÇMVA Sorumlu Birimden eğitim almış olan Bakanlık teknik personelini,

v) Dane zeytin: Zeytin ağacından hasat edilen ve hiçbir işleme tabi tutulmamış zeytin meyvesini,

y) Diğer ürünler: Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli kapsamında desteklenen ürünler dışında kalan ürünleri,

z) EKK: Elektronik kayıt kuruluşunu,

aa) Elektronik ürün senedi (ELÜS): Lisanslı depo işletmesince, elektronik kayıt kurallarına uygun olarak sistem üzerinde oluşturulan elektronik kayıt,

bb) ELÜS alım satım belgesi: 10/2/2005 tarihli ve 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu kapsamında lisanslı depo işletmelerinde depolanan tarım ürünlerinin, alım satımı aşamasında elektronik kayıt kuruluşu tarafından düzenlenen ve üzerinde alıcı ve satıcının adı soyadı/ticaret unvanı, T.C. kimlik numarası/vergi kimlik numarası, adresi, işlem tarihi, alım satım konu olan elektronik ürün senedinin temsil ettiği ürünün türü, hasat yılı, lisanslı depo işletmesinin unvanı, alım satım konu ürün miktarı, alım satım bedeli bilgilerini içeren belgeyi,

cc) ELÜS ihraç formu: Lisanslı depo işletmesi tarafından düzenlenen ve elektronik ürün senedinin temsil ettiği ürüne ilişkin bilgileri içeren delil niteliğini haiz matbu belgeyi,

çç) Enstitü: Bakanlık Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğüne bağlı araştırma enstitülerini,

dd) e-Devlet Kapısı: e-Devlet hizmetlerinin son kullanıcıya farklı erişim kanallarından tek noktadan bütünlüklük olarak sunulduğu ortak elektronik platformu,

ee) Fark ödemesi desteği: Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeline göre; arpa, buğday, çavdar, çeltik, dane mısır, tritikale, yulaf, kuru fasulye, mercimek, nohut, aspir, kolza (kanola), soya, yağlık ayçiçeği, dane zeytin, zeytinyağı ve yurt içinde üretilip sertifikalandırılan tohumu kullanarak kütlü pamuk üretmek satışı gerçekleştirilen çiftçilere 2024 Yılında Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Karar uyarınca yapılacak ödemeyi,

ff) Faydalı böcek: Biyolojik evresinin herhangi bir dönemini zararlı organizma üzerinde geçiren parazitoitleri ve bu zararlı organizmanın popülasyonunu sınırlayabilen predatörleri,

gg) Feromon: Feromon adı altında ruhsatlandırılmış BKÜ'leri,

ğğ) Feromon+Tuzak: Feromon+Tuzak adı altında ruhsatlandırılmış BKÜ'leri,

hh) Fındık Kayıt Sistemi (FKS): Ruhsatlı fındık alanlarının kayıt altına alındığı veri tabanını,

ıı) Fidan: Destekleme kapsamında yer alan sertifikalı/standart fidanı,

ii) Fidan sertifikası: Fidana ait bilgileri içeren ve Bakanlıkça yetkilendirilen sertifikasyon kuruluşlarınca düzenlenen belgeyi,

jj) Fidan üreticisi: 15/5/2009 tarihli ve 27229 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Tohumculuk Sektöründe Yetkilendirme ve Denetleme Yönetmeliği çerçevesinde fidan üretici belgesi almış olan gerçek veya tüzel kişileri,

kk) Fide üreticisi: Tohumculuk Sektöründe Yetkilendirme ve Denetleme Yönetmeliği çerçevesinde çilek fidesi için düzenlenmiş fide üretici belgesi almış olan gerçek veya tüzel kişileri,

II) Geçiş süreci: 18/8/2010 tarihli ve 27676 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik hükümlerine göre faaliyete başlanmasından ürünün organik olarak sertifikalandırılmasına kadar geçen dönemi,

mm) Geçiş süreci-1: Organik tarıma başlangıçta, geçiş sürecinin 1 inci yılında olan ürünü,

nn) Geçiş süreci-2: Organik tarıma başlangıçta, geçiş sürecinin 2 nci yılında olan ürünü,

oo) Geçiş süreci-3: Organik tarıma başlangıçta, geçiş sürecinin 3 üncü yılında olan ürünü,

öö) Geleneksel zeytin bahçesi: 2024 üretim yılında ÇKS’ye kayıtlı olan ve dekarda en az 8 adet ağaç olan zeytinlikleri,

pp) GKGM: Bakanlık Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğünü,

rr) Grup sertifikasyonu: Üretici örgütü veya müteşebbis çatısı altında sözleşmeyle bir araya gelen üreticilerin ürettiği ürünlerin, üretici örgütü veya müteşebbis adına sertifikalandırılmasını,

ss) Gübre Takip Sistemi (GTS): Tarımda kullanılan gübrelerin, üretim veya ithalatından son kullanıcıya kadar bütün tedarik zincirinin izlenebilirliğinin sağlanması amacıyla oluşturulan web tabanlı uygulamayı,

şş) İl ÇMVA komisyonu: İl müdürü veya il müdür yardımcısı başkanlığında, koordinasyon ve tarımsal veriler şube müdürü ve il müdürlüğünde veri toplayıcı olarak görevlendirilen bir personelden oluşan ve işletmelerin seçilmesinden, formların ön değerlendirilmesinden, ihtilafların incelenerek sonuçlandırılmasından, gerekli durumlarda ihtilafların ÇMVA Sorumlu Birimine iletilmesinden, ödemeye esas icmallerin onaylanmasından sorumlu komisyonu,

tt) İl ÇMVA koordinatörü: Sistemin kurulduğu illerdeki il müdürlüğü koordinasyon ve tarımsal veriler şube müdürünü,

uu) İl/ilçe fındık komisyonu: 14/7/2009 tarihli ve 2009/15203 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Fındık Üretim Planlanması ve Dikim Alanlarının Belirlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe dayanılarak oluşturulan il/ilçe fındık komisyonunu,

üü) İl/ilçe keşif komisyonu: ÇKS Yönetmeliğine dayanılarak oluşturulan il/ilçe keşif komisyonunu,

vv) İl/ilçe müdürlüğü: Bakanlık il/ilçe müdürlüğünü,

yy) İl/ilçe tahkim komisyonu: ÇKS Yönetmeliğine dayanılarak oluşturulan il/ilçe tahkim komisyonunu,

zz) İl/ilçe tespit komisyonu: ÇKS Yönetmeliğine dayanılarak oluşturulan il/ilçe tespit komisyonunu,

aaa) İTUB: Bakanlık il müdürlüklerinde oluşturulan iyi tarım uygulamaları birimlerini,

bbb) İTUD: İyi tarım uygulamaları desteğini,

ccc) İyi Tarım Uygulamaları (İTU): 7/12/2010 tarihli ve 27778 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İyi Tarım Uygulamaları Hakkında Yönetmeliğe göre yapılan tarımsal faaliyeti,

ççç) İTU sertifikası: İyi Tarım Uygulamaları Hakkında Yönetmeliğe uygun olarak düzenlenmiş belgeyi,

ddd) İyi Tarım Uygulamaları Hakkında Yönetmelik (İTUY): 7/12/2010 tarihli ve 27778 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İyi Tarım Uygulamaları Hakkında Yönetmeliği,

eee) Kapalı ortamda bitkisel üretim: Kapalı ortamda bitkisel üretim ünitesinde gerçekleştirilen bitkisel üretimi,

fff) Kapalı Ortamda Bitkisel Üretim Kayıt Sistemi (KOBÜKS): 16/3/2024 tarihli ve 32491 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kapalı Ortamda Bitkisel Üretim Kayıt Sistemi Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde Bakanlık tarafından oluşturulan sistemi,

ggg) Kapalı ortamda bitkisel üretim ünitesi: Kapalı ortamda bitkisel üretim işletmesi içerisinde bitkinin gereksinim duyduğu ışık, ısı, nem, hava akışı, karbondioksit (CO₂), bitki besin maddeleri gibi çevre koşullarının yapay yollarla kısmen ya da tamamen oluşturulup denetim altında tutulduğu, aynı üreticinin tasarrufunda bulunan alçak tünel, yüksek tünel, sera, çadır, konteyner, prefabrik yapılar ile ahşap, betonarme, çelik, plastik gibi yapı elemanları kullanılarak yatay veya dikey olarak inşa edilmiş birbirinden bağımsız kapalı üretim ortamını,

ğğğ) Kapama bahçe: Tek türle dikim normlarına uygun olarak tesis edilmiş alanı,

hhh) Kaplanmış tohum: Kullanılacak tohum miktarını azaltmak, tohum ekimini kolaylaştırmak ve mekanizasyona uygun hale getirmek, tohumları toprak kökenli hastalıklara ve zararlılara karşı korumak, tohumların çimlenme kapasitelerini artırmak ve besin maddesi sağlamak amacıyla farklı etkilere sahip preparatlarla farklı oranlarda muamele edilmiş tohumları,

ııı) KEP: Resmî yazışmaların elektronik ortamda mevzuata uygun, uluslararası standartlarda ve teknik olarak güvenli bir şekilde yapılmasına imkân sağlayan sistemi,

iii) Koloni: Canlı döller üretebilen bir ana arı ve bunun dölleri olan işçi arılardan oluşan birimi,

jjj) Küçük aile işletmesi: 2024 üretim yılında ÇKS’ye kayıtlı ve tarımsal faaliyete konu alan toplamı 5 dekar veya altında olan işletmeyi,

kkk) Lisanslı depo: 5300 sayılı Kanun kapsamında tarım ürünlerinin sağlıklı koşullarda muhafazası ve ticari amaçla depolanması hizmetlerini sağlayan tesisleri,

III) Lisanslı depo işletmesi: 5300 sayılı Kanun kapsamında ürünlerin depolanmasıyla iştiğal eden ve geçerli bir lisans belgesine sahip anonim şirketi,

mmm) Muvafakatname-1: EK-11’de yer alan belgeyi,

nnn) Nadas: Tarım arazisinin bir sonraki üretime hazırlık amacıyla toprak işleme yapılarak dinlenmeye bırakılmasını,

ooo) Organik gübre: Bitki besin maddelerini bünyesinde organik bileşikler halinde bulunduran, toprağın fiziksel, kimyasal ve biyolojik özelliklerini düzelterek bitki besin maddelerinin yarayışlılığını artırmak suretiyle alımını kolaylaştıran bitkisel ve/veya hayvansal kökenli atık ve/veya artıklardan elde edilen ürünleri,

ööö) Organomineral gübre: Organik muhtevanın ve/veya organik gübrelerin bir veya birden fazla birincil, ikincil veya mikro bitki besin maddeleri ile karışımı veya reaksiyonu ile elde edilmiş ürünleri,

ppp) Organik statü: Geçiş sürecini tamamlamış organik ürünü,

rrr) Organik Tarım Bilgi Sistemi (OTBİS): Organik tarım yapan çiftçi, arazi, ürün, kontrol bilgileri, hayvansal üretim ve sertifika bilgilerinin bulunduğu Bakanlıkça oluşturulan veri tabanını,

sss) Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik (OTY): 18/8/2010 tarihli ve 27676 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliği,

şşş) Organik tarım: OTY’ye göre yapılan tarımsal faaliyeti,

ttt) Organik tarım birimi (OTB): Bakanlık il müdürlüklerinde kurulu bulunan organik tarım birimlerini,

uuu) OTD: Organik tarım desteğini,

üüü) Örtüaltı Kayıt Sistemi (ÖKS): Mülga 25/6/2014 tarihli ve 29041 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Örtüaltı Kayıt Sistemi Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde Bakanlık tarafından oluşturulan kayıt sistemini,

vvv) Örtüaltı kayıt sistemi belgesi: Düzenleme tarihi itibarıyla örtüaltı üretimi yapan çiftçilerin ÖKS’de yer alan bilgilerini gösterir belgeyi,

yyy) Örtüaltı ünitesi: İçerisinde bitkisel üretim yapılan, bağımsız olarak tek çatı altında bulunan ve üzeri uygun bir örtü malzemesi ile kaplanmış; içerisinde bitkinin gereksinim duyduğu çevre koşullarının yapay yollarla kısmen ya da tamamen oluşturulup denetim altında tutulduğu sera veya plastik tünel şeklinde olabilen, aynı gerçek veya tüzel kişinin tasarrufunda bulunan tarımsal yapıyı,

zzz) Ruhsatlı fındık alanı: 22/11/2001 tarihli ve 2001/3267 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Fındık Alanlarının Tespitine Dair Karar ile belirlenen ve izin verilen arazilerde fındık üretimi yapılan fındık kayıt sisteminde kayıtlı alanı,

aaaa) Sertifikalı fidan: Yurt içinde üretilip yetkili kuruluşlarca düzenlenen fidan sertifikasında, fidan sınıfı “sertifikalı” olarak belirtilen ve ürün elde etmek amacıyla çiftçinin diktiği fidanı,

bbbb) Sertifikalı fide: Yurt içinde üretilip yetkili kuruluşlarca sertifikalandırılan ve ürün elde etmek amacıyla çiftçinin diktiği çilek fidesini,

cccc) Sertifikalı tohum: Yurt içinde üretilip sertifikalandırılan süper elit, ön elit, elit, orijinal/temel ve sertifikalı sınıftaki tohumluğu,

çççç) Standart fidan: Yurt içinde üretilip yetkili kuruluşlarca düzenlenen Fidan Sertifikasında, fidan sınıfı “standart” olarak belirtilen veya Standart Fidan Belgesine sahip olan ve ürün elde etmek amacıyla çiftçinin diktiği fidanı,

dddd) TADLAB: Tarım arazileri değerlendirme laboratuvar bilgi sistemini,

eeee) Tarım arazisi: ÇKS ve/veya ÖKS/KOBÜKS ve/veya OTBİS’te kayıtlı olan arazileri,

ffff) Tarım parseli: Tarım arazisi sınırları içerisinde kalan ve salt tarımsal üretim faaliyeti gerçekleştirilen her bir arazi parçasını,

gggg) Tarımsal faaliyet: Tarım arazisi üzerinde tarımsal üretim kaynaklarını fiilen kullanarak yapılan bitkisel üretim ve/veya hayvansal üretim ve bu üretim sonucu elde edilen malların; işletme içerisinde ilk işleme, koruma ve değerlendirilmesi için yapılan faaliyetleri,

ğğğğ) Tarımsal işletme: Yasal durumu ne olursa olsun, sahip olduğu, ortakçılık, yarıcılık ya da kiralama şeklinde tuttuğu arazide kendi adına bitkisel üretim, küçükbaş hayvan yetiştiriciliği, büyükbaş hayvan yetiştiriciliği, kümes hayvancılığı, ipek böcekçiliği, arıcılık yapan veya karma üretim yapan, eşik değer veya üzeri ekonomik büyüklükteki, tek yönetim altında bulunan ekonomik birimi,

hhhh) Tasiriye faturası: Hazine ve Maliye Bakanlığının müteselsil seri ve sıra numarası taşıyan, vergi dairesine kayıtlı gerçek ve tüzel kişi niteliğindeki zeytin sıkma tesislerince çiftçiden teslim alınan zeytinin sıkma bedeli karşılığında düzenlenen ve çiftçinin adı, soyadı, bağlı olduğu il, ilçe ve köyünü gösterir açık adresi, çiftçi tarafından getirilen zeytinin kilosu, cinsi ve elde edilen yağ miktarını gösterir faturayı,

ıııı) TBS: Tarım Bilgi Sistemini,

iiiii) Tohum sertifikası: Tohumun sınıf ve kademesini belirten, Bakanlık tarafından görevlendirilmiş/yetkilendirilmiş sertifikasyon kuruluşlarınca düzenlenen belgeyi,

jjjj) Tohumluk: Bitkilerin çoğaltımı için kullanılan tohum, yumru, fide, fidan, çelik gibi generatif ve vejetatif bitki kısımlarını,

kkkk) Tohumluk analiz raporu: Tohumlukların laboratuvar analizlerinin sonuçlarının gösterildiği raporu,

llll) Tohumluk bayisi: Tohumculuk Sektöründe Yetkilendirme ve Denetleme Yönetmeliği çerçevesinde tohumluk bayisi belgesi almış olan gerçek veya tüzel kişileri,

mmmm) Tohumluk sertifikasyon kuruluşu: Tohumlukların tarla ve laboratuvar kontrolleri sonucunda genetik, fiziksel, biyolojik ve sağlıkla ilgili değerlerinin standartlara uygunluğunu tespit eden ve belgelendiren Bakanlıkça yetkilendirilmiş kuruluşu,

nnnn) Toprak analiz laboratuvarı: Toprak, bitki ve sulama suyu analizlerini yapmaya Valilik oluru veya Bakanlıkça yetkilendirilen gerçek veya tüzel kişiler, kamu kurum ve kuruluşları ile üniversitelere ait laboratuvarları,

oooo) Toprak düzenleyici: Asıl amacı toprağın fiziksel veya kimyasal yapısını iyileştirmek olan organik veya mineral yapıda olan maddeleri,

öööö) TRGM: Bakanlık Tarım Reformu Genel Müdürlüğünü,

pppp) TTSM: Bakanlık Tohumluk Tescil ve Sertifikasyon Merkez Müdürlüğünü,

rrrr) Tül: Örtüaltı/Kapalı ortamda bitkisel üretimde zararlı organizma girişini önlemek amacı ile kullanılan 40-70 mesh ölçüsünde pamuk, iplik veya sentetik tül dokumayı,

ssss) TVYS: Tohum veri yönetim sistemini,

şşşş) Üretici: Mal sahibi, kiracı, yarıcı veya ortakçı olarak devamlı veya en az bir üretim dönemi veya yetiştirme devresi tarımsal üretim yapan gerçek ve tüzel kişileri,

tttt) Üretici Kayıt Defteri (ÜKD): 3/12/2014 tarihli ve 29194 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Önerilmesi, Uygulanması ve Kayıt İşlemleri Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre; bitkisel üretim faaliyetinde, üretici ve ürün bilgileri ile uygulanan bitki koruma ürünlerinin reçetesi, temin edildiği bayi, uygulama tarihi ve uygulayıcı bilgilerinin yer aldığı taraflarca imzalanan belgeyi,

uuuu) Üretim yılı: Tek yıllık ürün türleri için ürünün hasat edildiği yılı, çok yıllık ürün türleri için ekim dikim tarihi ile son hasat tarihi arasındaki her bir yılı,

üüüü) Ürün sertifikası: Organik tarım yönetmeliği hükümlerine uygun olarak üretilen ürün ve girdilere düzenlenen sertifikayı,

vvvv) Üretici örgütü: 29/6/2004 tarihli ve 5200 sayılı Tarımsal Üretici Birlikleri Kanununa göre kurulmuş üretici birlikler, 18/4/1972 tarihli ve 1581 sayılı Tarım Kredi Kooperatifleri ve Birlikleri Kanununa göre kurulan tarım kredi kooperatifleri ve birlikler, 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununa göre kurulmuş ve kuruluşuna Bakanlıkça izin verilen üretici örgütler ile 1/6/2000 tarihli ve 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanuna tabi tarım satış kooperatifleri ve birliklerini,

yyyy) Yeraltı sularının yetersiz seviyede ve su kısıtı olduğunun Bakanlıkça tespit edildiği havzalar: Aksaray ili; Eskişehir ili; Alpu, Beylikova, Çifteler, Mahmudiye, Mihaliççık, Sivrihisar ilçeleri, Hatay ili; Kumlu, Reyhanlı ilçeleri, Karaman ili; Ayrancı, Kazımkarabekir, Merkez ilçeleri, Kırşehir ili; Boztepe, Mucur ilçeleri, Konya ili; Akören, Akşehir, Altınekin, Cihanbeyli, Çumra, Derbent, Doğanhisar, Emirgazi, Ereğli, Güneysınır, Halkapınar, Kadınhanı, Karapınar, Karatay, Kulu, Meram, Sarayönü, Selçuklu, Tuzlukçu ilçeleri, Mardin ili; Artuklu, Derik, Kızıltepe ilçeleri, Nevşehir ili; Acıgöl, Derinkuyu, Gülşehir ilçeleri, Niğde ili; Altınhisar, Bor, Çiftlik, Merkez ilçeleri, Şanlıurfa ili; Viranşehir ilçelerindeki yerleri,

zzzz) Yetkili sınıflandırıcı: Tarım ürünlerini analiz eden, ürünün nitelik ve özelliklerini belirleyen, standartlara uygun olarak sınıflandıran ve bu durumu belgelendiren laboratuvarları işleten Ticaret Bakanlığından lisans almış gerçek ve tüzel kişileri,

aaaa) Yetkilendirilmiş kuruluş: Organik tarım veya iyi tarım uygulamalarında kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu olarak Bakanlık tarafından yetki verilmiş gerçek veya tüzel kişileri,

bbbb) Yetkilendirilmiş tohumculuk kuruluşu (YTK): Tohumculuk Sektöründe Yetkilendirme ve Denetleme Yönetmeliği çerçevesinde yetkilendirilmiş tohumculuk kuruluşu belgesi almış olan gerçek veya tüzel kişileri,

ccccc) Zeytinyağı: Natürel sızma zeytinyağı, natürel birinci zeytinyağı veya ham zeytinyağı/rafinajlık zeytinyağlarını içeren natürel zeytinyağlarını,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Desteklemeye İlişkin Esaslar

Mazot ve gübre desteği

MADDE 4- (1) Çiftçilere, 2024 üretim yılı içerisinde tarımsal üretimde bulunulan ÇKS’de kayıtlı tarım arazisi büyüklüğü dikkate alınarak mazot ve gübre desteklemesi yapılır.

(2) Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli kapsamında desteklenen; arpa, aspir, yağlık ayçiçeği, buğday, çavdar, yaş çay, çeltik, fındık, kolza (kanola), kuru fasulye, mercimek, dane mısır, nohut, kütlü pamuk, patates, kuru soğan, soya, tritikale, yem bitkileri, yulaf ve zeytin ürünlerinin dışında kalan diğer bütün ürünlere, “Diğer Ürünler” kategorisinde EK-1’de belirtilen miktar kadar mazot ve gübre desteği ödemesi yapılır.

(3) 2024 üretim yılında ÇKS’de kayıtlı olan çiftçiler, mazot ve gübre desteğinden yararlanmak istememeleri halinde, bu taleplerini il/ilçe müdürlüklerine 31/12/2024 tarihine kadar yazılı olarak bildirirler.

(4) Bir üretim yılında aynı arazi üzerinde birden fazla üretim yapılması durumunda, sadece bir üretim için ödeme yapılır. Hangi üretimin destek tutarı toplamı fazla ise o üretim dikkate alınır.

(5) Tarım arazisinin aynı üretim yılında birden fazla çiftçi tarafından kullanılması halinde destekleme, ilk üretimi yapan çiftçiye verilir. İlk üretimi yapan çiftçinin destekleme talep etmemesi durumunda, takip eden ve müracaatı bulunan çiftçiye ödenir.

Toprak analizi desteği

MADDE 5- (1) Toprak analizi desteği ödemelerine yönelik uygulama esasları ve bu ödemelerden yararlanmak isteyen toprak analiz laboratuvarları ile ilgili hususlar şunlardır:

- a) Parsel büyüklüğü asgari 50 dekar ve üzeri olan ÇKS'ye kayıtlı üretim yapılan tarım arazilerinde, ilave her 50 dekara kadar bir analiz için toprak analizi desteği ödenir.
  - b) Toprak numuneleri, koordinat belirleyen cihaz veya TADLAB mobil uygulaması kullanılarak toprak analiz laboratuvarlarının teknik personelince alınır.
  - c) Toprak analizlerinin, 1/8/2023-30/6/2024 tarihleri arasında yapılması gerekir.
  - ç) Numunelerin alındığı ve analizlerinin yapıldığı tarihlerde laboratuvarların yetkilendirilmiş olması gerekir.
  - d) Toprak analizi yapılan parsellere ait koordinat verilerinin, laboratuvarlar tarafından TADLAB sistemine destekleme başvurusu yapılmadan önce kayıt altına alınmış olması gerekir.
  - e) Aynı parselde her bir 50 dekarlık alan için birden fazla toprak analizi yapılması durumunda sadece bir analize ödeme yapılır.
  - f) Bir üretim sezonu içerisinde aynı parsel için bir defa toprak analizi desteği ödenir.
  - g) Bir üretim sezonu içerisinde aynı parsel için birden fazla laboratuvar tarafından toprak analizi yapılması durumunda, TADLAB sistemine kayıt yapan laboratuvara ödeme yapılır.
  - ğ) Nadasa bırakılan parseller ve boş araziler için toprak analizi destekleme ödemesi yapılmaz.
  - h) Analiz yapılan parsellere destekleme ödemesi için çiftçinin muvafakatının alınması esastır. Tarım takvimi sebebiyle EK-31'de yer alan toprak analiz desteği için muvafakatname alınmaması durumunda il/ilçe tahkim komisyonu kararı ile ikinci fıkra hükümleri uygulanır.
- (2) İl müdürlüklerince desteklemeye esas analizlerin en az %10'unun örnekleme yöntemi ile çiftçi bazında yapıp yapılmadığı kontrol edilir.

Organik tarım desteği

MADDE 6- (1) OTD ödemesi, OTY'ye göre organik tarım yapan, OTBİS'te ve ÇKS'de 2024 üretim yılında kayıtlı, 2024 yılı hasadını gerçekleştirmiş, ürettiği ürüne ürün sertifikası düzenlenmiş ve bu Tebliğde OTD uygulamaları ile ilgili belirtilen usul ve esaslara göre başvuru yapan çiftçilere yapılır.

(2) OTD ödemesi, OTY'ye göre organik tarım yapılan, OTBİS'te kayıtlı 2024 yılı hasadı gerçekleştirilmiş, üretilen ürün için ürün sertifikası düzenlenmiş, OTBİS'te ve ÇKS'de 2024 üretim yılında kayıtlı arazilere yapılır.

(3) OTD ödemesi, 2024 yılı hasadı yapılmış ürün için OTBİS'te yetkilendirilmiş kuruluşça kontrolü yapılmış ve OTY hükümlerine göre uygun bulunmuş geçiş süreci-2, geçiş süreci-3 ve organik statüde yer alan tarım arazileri ve bu arazilerde kayıtlı ürünlerden desteklemeye uygun bulunan arazilere yapılır.

(4) OTY'ye göre düzenlenen ürün sertifikasının OTBİS'te kayıtlı olması zorunludur. Ürün sertifikası adına düzenlenmiş kişi veya düzenlenmiş bir sertifikada sertifikalandırılan ürünün kaynak kişisi olanlar da desteklemeden yararlanabilirler.

(5) OTD ödemesi, 2024 üretim yılında aynı hasat döneminde birden fazla üretim yapılan alanlarda, OTBİS'te ve ÇKS'de kayıtlı ürünlerin alanları üzerinden hesaplanır.

(6) OTD ödemesi, 2024 üretim yılında farklı hasat döneminde art arda yapılan birden fazla üretimlerde, toplam ödeme miktarı büyük olan ürün üzerinden sadece bir ürün için hesaplanır.

(7) 2016 üretim yılından başlamak üzere ürün kategorisine göre toplam beş üretim yılı OTD ödemesinden faydalandırılan araziler, 2024 üretim yılında yetiştirilen ürünün bulunduğu kategoriye bakılmaksızın 3. kategori birim tutarı üzerinden desteklenir.

(8) Ormandan tahsisli arazilerde desteğe konu ve tahsis amacına uygun ürünlerin üretilmesi halinde, bu ürünlerin yetiştirildiği araziler 2024 üretim yılında 3. kategori birim tutarı üzerinden desteklenir.

(9) OTBİS'te bilgilerinin tamamlanması görev ve sorumluluğu desteklemeye başvuran çiftçiye aittir.

(10) Yetkilendirilmiş kuruluşlar, OTBİS'e veri girişlerini ve OTY'ye uygun olan gerekli düzeltmeleri yapmak zorundadırlar.

(11) OTD ön incelemeleri OTB'nin görev ve yetkileri çerçevesinde gerçekleştirilir.

(12) OTD uygulamasına ilişkin olarak OTB tarafından ön inceleme yapılır. OTD müracaatları başladıktan sonra il müdürlüklerinin uygun göreceği tarihte ön inceleme başlatılır. Ön inceleme yapılan illerde/ilçelerde daha sonra tespit edilecek usulsüz işlemlere ilişkin sorumluluklar ortadan kalkmaz. Uygulamalar, ön incelemenin yanı sıra ilgili mevzuatın öngördüğü her türlü denetime tabidir.

(13) Ön inceleme, örnekleme yöntemiyle belirlenecek ilçe, köy veya mahallelerde, çiftçilerin yapmış oldukları başvurular üzerinden yapılır.

(14) Ön incelemede, OTB tarafından daha önce yapılmış veya yapılacak kontroller ile OTBİS'te bilgilerin uyumluluğu karşılaştırılır. OTB tarafından gerektiğinde yerinde tespit çalışmaları yapmak veya kullanımı ihtilafli tarım

arazilerini kullanan çiftçilerin ve kullandıkları arazilerin yerinde tespitini yapmak üzere il/ilçe tespit komisyonlarından faydalanılır. Çiftçilerin OTBİS ve ÇKS'de kayıt ettirdikleri bilgiler ile gerek görülmesi halinde yetkilendirilmiş kuruluşlardan talep edilecek bilgilerde, gerçeğe aykırı beyan ya da verdikleri belgelerde sahte evrak tespit edilmesi halinde söz konusu desteklemeden faydalanmaması için gerekli tedbirler alınır. OTB gelen münferit şikâyet ve ihbarları ayrıca değerlendirir.

İyi tarım uygulamaları desteği

MADDE 7- (1) İTUY'a göre 1. Kategori, 2. Kategori ve 3. Kategoride belirtilen ürünlerde, yetkilendirilmiş kuruluşlarca 2024 üretim yılında bireysel veya grup sertifikasyonu seçeneğine göre düzenlenmiş iyi tarım uygulamaları sertifikasına sahip olan çiftçiler ve 1. Kategoride yer alan ürünlerde İTU kapsamında sertifikalandırılan ve ÖKS/KOBÜKS'de kayıtlı olan üretim alanları iyi tarım uygulamaları desteğinden yararlandırılır.

(2) ÖKS/KOBÜKS'de kayıtlı olmayan alanlar iyi tarım uygulamaları açıkta üretim desteğinden yararlandırılır.

(3) 1. Kategoride belirtilen ürünlerde örtüaltı/kapalı ortamda bitkisel üretimde İTU sertifikasına sahip çiftçilere İTUD ödemesi, yetkilendirilmiş kuruluşlarca sertifikalandırılan ayrıca ÖKS/KOBÜKS'de kayıtlı olan alanların ÇKS'ye işlenmesi sonucu desteğe tabi alan hesaplanarak yapılır.

(4) 1. Kategori, 2. Kategori ve 3. Kategoride belirtilen ürünlerde İTU sertifikasına sahip çiftçilere İTUD ödemesi, yetkilendirilmiş kuruluşlarca verilen sertifikaların ÇKS'ye işlenmesi sonucu, çiftçilerin ÇKS'de kayıtlı toplam alanlarını geçmemek kaydıyla desteğe tabi alan hesaplanarak yapılır.

(5) 2016 üretim yılından başlamak üzere ürün kategorisine göre toplam beş üretim yılı İTUD ödemesinden faydalandırılan çiftçiler, 2024 üretim yılında yetiştirilen ürünün bulunduğu kategoriye bakılmaksızın 3. Kategori birim tutarı üzerinden desteklenir.

(6) Ormandan tahsisli arazilerde desteğe konu ve tahsis amacına uygun ürünlerin üretilmesi halinde, bu ürünleri yetiştiren çiftçiler 2024 üretim yılında 3. Kategori birim tutarı üzerinden desteklenir.

(7) Bir üretim yılında aynı arazi üzerinde birden fazla üretim yapılması durumunda, sadece bir üretim için ödeme yapılır.

(8) Yetkilendirilmiş kuruluşlar, çiftçilerin T.C. kimlik numarası/vergi numarası ile tarımsal faaliyette bulunduğu alanlarını, yetiştirilen ürünün adını, il, ilçe, köy/mahalle ile kadastro geçen yerlerde ada ve parsel bilgilerini, kadastro geçmeyen yerlerde ise il/ilçe keşif komisyonları tespitlerine göre tarım arazisi bilgilerini ve örtüaltı/kapalı ortamda bitkisel üretim yapan çiftçilerin üretim şeklini düzenledikleri sertifikada veya eklerinde göstermekle sorumludur.

(9) Yetkilendirilmiş kuruluşlar, İTUD'dan yararlanmak üzere kendilerine başvuruda bulunan çiftçilerin talep ettiği bu Tebliğe konu belgeleri düzenlemekle görevli ve sorumludurlar.

(10) 1. Kategori (Açıkta üretim), 2. Kategori ve 3. Kategoride belirtilen ürünlerde iyi tarım uygulamaları yapan çiftçiler, 1/1/2024-31/12/2024 tarihleri arasında düzenlenen ve 2024 yılında geçerli olan İTU sertifikası ve yetkilendirilmiş kuruluşlarca düzenlenen EK-6'da yer alan İyi Tarım Uygulamaları Destekleme Ödemesi Sertifika Ekini, EK-2'de yer alan Destekleme Uygulama Takvimine göre il/ilçe müdürlüğüne teslim ederler.

(11) 1. Kategoride (Örtüaltı/kapalı ortamda bitkisel üretim) belirtilen ürünlerde iyi tarım uygulamaları yapan çiftçiler tarafından, 1/1/2024-31/12/2024 tarihleri arasında düzenlenen ve 2024 yılında geçerli olan İTU Sertifikası, yetkilendirilmiş kuruluşlarca düzenlenen EK-6'da yer alan İyi Tarım Uygulamaları Destekleme Ödemesi Sertifika Eki ve EK-7'de yer alan örtüaltı/kapalı ortamda bitkisel üretim alanlarında iyi tarım uygulamalarına ait belge, EK-2'de yer alan Destekleme Uygulama Takvimine göre il/ilçe müdürlüğüne teslim edilir.

(12) Yetkilendirilmiş kuruluşlarca düzenlenecek EK-6 belgesi, çiftçilerin il/ilçe müdürlüklerinden alacakları 2024 üretim yılına ait ÇKS belgesi ile EK-7'ye uygun olarak tanzim edilir.

(13) İTUD kapsamında İTUB tarafından İTUD müracaatları başladıktan sonra ön inceleme başlatılır.

(14) İTUD'da ön inceleme, başvuruda ibraz edilen bilgiler, ÇKS'de kayıt edilen bilgiler ve yetkilendirilmiş kuruluşlar tarafından il müdürlüklerine gönderilen kontrol ve dönem raporlarında yer alan bilgiler karşılaştırılarak tamamlanır.

(15) İTUD ön incelemesinde, İTUY hükümleri gereğince kontrol veya dönem raporları şeklinde henüz il müdürlüklerine bildirilmemiş veya bildirimler ile müracaatlar arasında uyumsuzluk bulunan çiftçiler inceleme kapsamına alınır. Ayrıca destek başvurusu yapan çiftçi sayısının örnekleme yöntemi ile en az %25'i de inceleme kapsamına alınır.

(16) İTUD'da incelemede; İTUB tarafından çiftçilerin üretim alanlarının ve/veya işletmelerinin yerinde incelemesi yapılır. Bu incelemelerde; çiftçi ile yetkilendirilmiş kuruluşlar arasında yapılan sözleşmeler, kontrol raporları ile çiftçilerin saklamakla yükümlü oldukları tarımsal uygulamalarına ve analizlere ait kayıtları incelenir.

(17) İTUD'da örtüaltında/kapalı ortamda bitkisel üretim yaptığını beyan ederek başvuran çiftçilerin ön incelemesi ile ÖKS/KOBÜKS'de kayıtlı üretim alanlarının yerinde incelemesi yapılır.

(18) İTUD'da ön inceleme ve/veya incelemede çiftçilerin, ÇKS'de ve ÖKS/KOBÜKS'de kayıt ettirdikleri bilgiler ile İTU Sertifikasında veya eklerinde gerçeğe aykırı beyan ya da verdikleri belgelerde sahte evrak tespit edilmesi halinde, sorumlular il/ilçe tahkim komisyonuna bildirilir. İTUB, gelen münferit şikâyet ve ihbarları ayrıca değerlendirir.

(19) İTUD'da ön inceleme ve inceleme, il/ilçe müdürlüklerince daha sonra tespit edilecek usulsüz işlemlere ilişkin sorumlulukları ortadan kaldırmaz. Bütün uygulamalar, ön inceleme ve incelemenin yanı sıra ilgili mevzuatın öngördüğü her türlü denetime de tabidir.

Küçük aile işletmesi desteği

MADDE 8- (1) ÇKS'ye kayıtlı ve tarımsal faaliyete konu alan toplamı 5 dekar veya altında olan, yaş çay ve fındık ürünleri hariç, açıkta ve/veya örtüaltı/kapalı ortamda bitkisel üretim ünitelerinde meyve, sebze, süs bitkisi ile tıbbi ve aromatik bitki yetiştiriciliği yapan gerçek kişi çiftçilere, 2024 üretim yılında küçük aile işletmesi desteği ödemesi yapılır.

(2) Örtüaltı/Kapalı ortamda bitkisel üretim ünitelerinde meyve, sebze, süs bitkisi ile tıbbi ve aromatik bitki yetiştiriciliği yapan çiftçilerin ÖKS/KOBÜKS'e kayıtlı olmaları gerekir.

(3) 2024 üretim yılında küçük aile işletmesi desteğine esas arazide veya örtüaltı/kapalı ortamda bitkisel üretim ünitelerinde birden fazla üretim yapılması durumunda sadece bir üretim dönemi için desteklemeden yararlandırılır.

Fındık alan bazlı gelir desteği

MADDE 9- (1) 2024 Yılında Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Karar eki listede yer alan havzalarda, ruhsatlı fındık alanlarında fındık üretimi yapan ÇKS ve FKS'ye kayıtlı çiftçilere FKS'de kayıtlı ruhsatlı fındık alanı büyüklüğü dikkate alınarak fındık alan bazlı gelir desteği ödemesi yapılır.

(2) 2024 üretim yılında ÇKS ve FKS'de kayıtlı olan çiftçilerin fındık alan bazlı gelir desteğinden yararlanmak istememesi durumunda; bu taleplerini 31/12/2024 tarihi mesai bitimine kadar il/ilçe müdürlüklerine yazılı olarak bildirmeleri gerekmektedir.

(3) İl/ilçe müdürlüğü, müracaattaki bilgi ve belgelerin doğruluğunu ÇKS ve FKS'den kontrol eder.

(4) Fındık arazilerinin ruhsatlılık durumuna ilişkin sorunlar ile ihtilafların çözümünde il/ilçe fındık komisyonları yetkilidir.

(5) Toplam alanı 1 dekarın altında olan ruhsatlı fındık alanlarına fındık alan bazlı gelir desteği ödemesi yapılmaz.

Katı organik-organomineral gübre desteği

MADDE 10- (1) Katı organik-organomineral ürünler, katı organik toprak düzenleyici ürünler ile kaplama gübre ve fermantasyon sonucu elde edilen organik gübre kullanan çiftçilere yönelik destekleme uygulama esasları ve bu ödemeden yararlanmak isteyen çiftçiler ile ilgili hususlar şunlardır:

a) GTS'de 1/9/2023-31/8/2024 tarihleri arasında satış kaydı yapılan katı organik-organomineral ürünler, katı organik toprak düzenleyici ürünler ile kaplama gübre ve fermantasyon sonucu elde edilen organik gübreler için 2024 üretim yılında ÇKS'ye kayıtlı çiftçilere arazi varlığı ile orantılı olarak dekar başına destekleme ödemesi yapılır.

b) Bakanlıktan tescil belgeli olan katı organik-organomineral ürünler, katı organik toprak düzenleyici ürünler ile kaplama gübre ve fermantasyon sonucu elde edilen organik gübreler destekleme kapsamındadır.

c) Katı organik ürünler için 150 kg/da, katı organik toprak düzenleyici ürünler için 100 kg/da, katı organomineral ürünler ve kaplama gübre için 20 kg/da, fermantasyon sonucu elde edilen organik gübre için 150 kg/da asgari kullanım olması gerekir.

(2) 2024 üretim yılında katı organik-organomineral gübre desteğinden yararlanmak istemeyen çiftçilerin bu taleplerini 31/12/2024 tarihi mesai bitimine kadar il/ilçe müdürlüklerine yazılı olarak bildirmeleri gereklidir.

Geleneksel zeytin bahçelerinin rehabilitasyonu desteği

MADDE 11- (1) Geleneksel zeytin bahçesi alanının en az 1/5'inde, ihtiyaç duyulan ağaçlarda gençleştirme budaması yapacağını tespit ettiren ve 29/4/2025 tarihine kadar gençleştirme budamasını yapan çiftçilere budanan alan üzerinden destekleme ödemesi yapılır.

(2) Gençleştirme budaması yapılacak ÇKS'ye kayıtlı zeytinlik tapu hisse alanı (tasarruf alanı) en az 5 dekar olmak zorundadır. Orman yangını olan yerlerde, rehabilitasyon destek uygulamasında alan büyüklüğüne bakılmaz.

(3) Destekleme ödemesinden faydalanmak isteyen çiftçilerin 2024 üretim yılında ÇKS'ye kayıt yaptırılmaları koşuluyla EK-26'da yer alan Form ile gençleştirme budaması yapılmadan önce il/ilçe müdürlüğüne müracaat ederek tespit yaptırılmaları gereklidir.

(4) Desteklemeye esas zeytin bahçeleri, çiftçilerin ÇKS kayıtları da dikkate alınarak il/ilçe müdürlükleri tarafından yerinde tespit edilir ve gençleştirme budaması öncesi EK-27'de yer alan Tutanak düzenlenir.

(5) Desteklemeye esas zeytin bahçeleri, gençleştirme budaması sonrası il/ilçe müdürlükleri tarafından kontrol edilerek budama sonrası ödeme esas EK-28'de yer alan Tutanak düzenlenir.

Türkiye tarım havzaları üretim ve destekleme modeline göre fark ödemesi desteği

MADDE 12- (1) 2024 Yılında Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Karar ekindeki listede yer alan havzalarda, 2024 yılında fark ödemesi desteğine esas ürünleri üreten çiftçiler 2024 üretim yılına dair ÇKS kayıtlarını dane zeytin ve zeytinyağı fark ödemesi desteği hariç olmak üzere desteğe tabi ürüne ilişkin hasat dönemi öncesinde yaptırmış olmaları durumunda destekten yararlanırlar. ÇKS başvuru

süresinin uzatılması durumunda hasat dönemi öncesi veya sonrası ürün tespitinin yapılması halinde bu çiftçiler de fark ödemesi desteğinden yararlanırlar.

(2) Alım satım, ürün işleme, değerlendirme, depolama işlemlerinin belirlenen usul ve esaslara uygun gerçekleşmesi koşuluyla; 2024 yılında fark ödemesi desteğine esas ürünleri üretenler ve YTK ile sözleşmeli üretim yapan çiftçiler kullanım şekilleri tohumluk olanlar da dahil olmak üzere fark ödemesi desteğinden yararlanırlar.

(3) Yeraltı sularının yetersiz seviyede ve su kısıtı olduğunun Bakanlıkça tespit edildiği havzalarda, 2024 üretim yılında ekilen nohut ve mercimek ürünlerine %50 ilave destek ödemesi yapılır, damlama sulama ile sulanan alanlar hariç dane mısıra destekleme ödemesi yapılmaz.

(4) Fark ödemesi desteğine esas olmak üzere; arazi miktarları öncelikle parsel ve ürün bazında tespit edilir. Bu tespit yapılamaması durumunda desteklemeye tabi olabilecek köy/mahalle bazlı toplam üretim alanının tespitine ve tespit nasıl yapılacağına il/ilçe tahkim komisyonu karar verir.

(5) 2024 yılında üretilerek satışı yapılan desteğe esas ürünlere, tarımsal veriler ve Uydu Tabanlı Parsel Tanımlama Modeline göre, dane zeytin ve zeytinyağında ise tarımsal veriler kullanılarak belirlenecek olan verim değerlerine göre destekleme ödemesi yapılır. Bu kapsamda;

a) Kütlü pamuk fark ödemesi desteği uygulamalarında dekara en fazla 500 kg'ye kadar destekleme ödemesi yapılır.

b) Dane zeytin ve zeytinyağı fark ödemesi desteği uygulamalarında aşağıdaki tabloda yer alan verim miktarlarına kadar destekleme ödemesi yapılır.

Ürün	Kuru (kg/da)	Sulu (kg/da)
Dane zeytin	575	850
Zeytinyağı	115	170

(6) Ticaret borsaları tarafından tescil belgelerinin toplu liste ve/veya müşterek alım satım beyannamesi gönderilmesi durumunda liste halindeki tescil belgesi il/ilçe müdürlüklerince kabul edilir.

(7) Zeytinyağı fark ödemesi desteği kapsamında desteğe tabi ürün miktarının belirlenmesinde; üretim alanına karşılık gelen üretim miktarı, alım satım belgesi ve tasiriye faturası birlikte değerlendirilir.

(8) Dane zeytin fark ödemesi desteği kapsamında desteğe tabi ürün miktarının belirlenmesinde; üretim alanına karşılık gelen üretim miktarı ve alım satım belgesi birlikte değerlendirilir.

(9) Kütlü pamukta sertifikalı tohum ekim normu 2 kg/da olarak belirlenmiştir. Müracaatlarda desteklemeye tabi arazi miktarı, faturada belirtilen tohum miktarının ekim normuna bölünmesi ile ortaya çıkan miktardan büyük olamaz. Ekim normuna uygun olan arazi miktarı esas alınarak destekleme ödenir. Kütlü pamuk için sertifikalı tohum kullanımıyla ilgili tohum ve sertifika bilgileri sisteme girilir. Mevcut tüm bilgiler, çiftçinin ibraz ettiği satış faturası ile karşılaştırılır.

(10) İstenecek belgeler ve bunlarla ilgili yapılacak işlemler şunlardır:

a) Hububat, baklagil ve dane mısır fark ödemesi desteklemelerinde üretim yılına ilişkin hasat tarihi ile 9/5/2025 tarihleri arasındaki süreyi içeren alım satım belgesi, yağlı tohumlu bitkiler fark ödemesi desteklemelerinde; kütlü pamuk hariç üretim yılına ilişkin hasat tarihi ile 9/5/2025 tarihleri arasındaki süreyi içeren alım satım belgesi, kütlü pamuk için hasat tarihi ile 15/3/2025 tarihleri arasındaki süreyi içeren alım satım belgesi, dane zeytinde ise il/ilçe tahkim komisyonlarınca o üretim yılı için belirlenen hasat başlangıç ve bitiş tarihleri arasındaki süreyi içeren alım satım belgesi istenir.

b) Toprak Mahsulleri Ofisine satışı yapılan ürünler hariç olmak üzere, desteklemeye tabi ürüne yönelik borsa altyapısı mevcut il ve ilçelerde borsa tescil beyannamesi ibrazı istenir; diğer il ve ilçelerde ise il/ilçe tahkim komisyonlarının gerekli gördüğü durumlarda üretim yılına ilişkin hasat tarihi ile EK-4'te belirtilen belge teslim bitiş tarihi arasındaki süreyi içeren borsa tescil beyannamesi istenir.

c) Lisanslı depolara ürünü teslim eden çiftçilerden ELÜS alım satım belgesi istenir. ELÜS alım satım belgesi ibraz eden çiftçilerden borsa tescil beyannamesi istenmez.

ç) Kütlü pamuk ürünü fark ödemesi desteği müracaatında bulunan çiftçilerden, adına düzenlenmiş yurt içinde üretilip sertifikalandırılmış tohum satış faturası ile tohum sertifikasına ait belge fotokopisi;

1) Tohum satış faturası tarihi ekim dönemi sonrasına ait olamaz.

2) Tohumluk bayisi tarafından faturaya; "Bu fatura ile satışı yapılan tohumluk, ... tarih ve ..... no'lu tohum sertifikasına aittir." ibaresi yazılarak fatura tasdik edilir.

3) Beyan edilen tohum sertifikasının tarihi üzerinden bir yıl geçmiş olması halinde "Tohumluk Analiz Raporu" istenir. Tohumluk analiz raporu bir yıldan eski olamaz.

4) Tohum sertifikalarının ve/veya tohumluk analiz raporunun düzenlenme tarihi, tohumun ekiliş tarihinden ve sertifikalı tohum faturasının tarihinden önce olmak zorundadır.

d) Kendi yetiştirdiği kütlü pamuğu kendi nam ve hesabına çırçır ve prese fabrikalarında çırçırılama işlemine tabi tutan ve elde edilen lif (mahlıç) pamuğu lisanslı depolara en az 30 gün süreyle teslim eden çiftçilerden; çırçırılama bedeli karşılığında düzenlenen ve çiftçinin adı, soyadı, açık adresi, çiftçi tarafından getirilen kütlü pamuk miktarı ve elde edilen

lif pamuk miktarını gösterir işletme bedeli faturası istenir. Bu kapsamda başvuru yapan üreticilerin çırçırılama randımanı %38 olarak hesaplanır.

e) Zeytinyağı için alım satım belgesi, tasiriye faturası veya kanuni defterde yer alan bilgiler;

1) Tasiriye faturalarının tarihi, il/ilçe tahkim komisyonları tarafından belirlenen zeytin sıkma başlangıç ve bitiş tarihleri arasında olur.

2) Zeytin sıkma tesisi, aynı zamanda çiftçi olan gerçek veya tüzel kişiliğe ait ise üretilen zeytinin maliyet bedeli ölçüsüne göre değerlendirilerek tasiriye faturasında yer alması gereken bilgilerin açıklama yapılmak suretiyle kanuni defterlerde kayıt altına alınması gerekir. İl/ilçe müdürlüğü tarafından kayıt fotokopileri üzerine "Aslı Görülmüştür" ibaresi yazılarak onaylanması halinde tasiriye faturası yerine kabul edilir.

3) Çiftçiye ait zeytinyağı alım satım belgelerinin tarihi çiftçiye ait en erken tarihli tasiriye faturası ile aynı veya daha sonraki tarihli olabilir; ancak en erken tarihli tasiriye faturasından önce olmaz.

f) Çiftçilerin ÇKS'ye kayıtlı arazilerinden elde ettikleri fark ödemesi desteğine konu ürünleri işletmelerinde kullanmaları durumunda; desteklemeye konu ürünlere ilişkin düzenlenen alım satım belgesi veya destekle ilgili bilgileri içermesi kaydıyla kanuni defter kayıtları desteklemeye esas alınır. Kanuni defter kaydının fotokopisi üzerine, il/ilçe müdürlüğü tarafından "Aslı Görülmüştür" ibaresi yazılarak alım satım belgesi yerine kabul edilir. Bu tür kayıtlarda borsa tescil beyannamesi aranmaz.

Sertifikalı fidan/fide ve standart fidan kullanım desteği

MADDE 13- (1) Destekleme kapsamında yer alacak bağ ve kapama bahçe tesisinde kullanılan sertifikalı fidan/fide ile standart fidanda aranacak şartlar şunlardır:

a) Kullanılacak sertifikalı fidan/fide ile standart fidan; yurt içinde üretilmiş, TTSM veya Karacabey Fidan Fide Test Merkezi Müdürlüğü tarafından düzenlenmiş sertifikalı fidan/fide veya standart fidan sertifikasına veya antepfistığı anacında üretim materyali sertifikasına sahip olmak zorundadır.

b) 2021 yılı beyannamesine istinaden belgelendirilmiş sertifikalı/standart fidan ve sertifikalı/standart antepfistığı üretim materyali (anaç) kullanıldığında 2024 üretim yılı dikimlerinde, geçerli bitki muayene raporuna sahip olmak zorundadır.

c) 2022 yılı beyannamesine istinaden belgelendirilmiş sertifikalı/standart fidan ve sertifikalı/standart antepfistığı üretim materyali (anaç) kullanıldığında 2023 yılında faturalandırılan fidanlarda bitki muayene raporu şartı aranmaz; ancak 2024 yılında faturalandırılmış fidanlar bitki muayene raporuna sahip olmak zorundadır.

ç) 2023 yılı beyannamesine istinaden belgelendirilmiş sertifikalı/standart fidan, sertifikalı/standart antepfistığı üretim materyali (anaç) kullanıldığında açık köklü ve tüplü fidan ile antepfistığı üretim materyali (anaç) sertifikalı veya standart sınıfta sertifikaya sahip olmak zorundadır.

d) Çilek bahçelerinde kullanılacak fide 2023 veya 2024 yılı sertifikasına sahip olmak zorundadır.

(2) Destekleme kapsamında bağ ve kapama bahçe tesisinde aranacak şartlar şunlardır:

a) 2024 üretim yılında tesis edilmiş olması.

b) Eğimi %6'dan az olan yerlerde tesis edilen bahçelere destekleme ödemesi yapılmaz. Ancak;

1) İşlemeli tarıma uygun olmayan yerlerde,

2) En küçük yerleşim birimi olan köy veya mahallede çayır mera hariç toplam tarım alanının %80'den fazlasının dikili tarım alanı olduğu yerlerde,

3) Çilek ve orman ağaçlandırma arazilerinde,

4) Mevcut bağ ve kapama bahçenin aynı türle yenildiği yerlerde,

eğim şartı aranmaz.

c) Mevcut bağ ve kapama bahçenin farklı türle yenilenmesi durumunda Tarımsal Üretim Planlanması Kurulu tarafından izinlendirilmiş olması.

ç) Bakanlıkça belirlenen dikim normlarına uygun olması.

d) Tek türde tesis edilmiş olması.

e) Tek parsel veya bitişik parsellerin toplamının aşağıdaki tabloda belirtilen alanlardan az olmayacak şekilde tesis edilmiş olması.

Sertifikalı fidan/fide ve standart fidan kullanım desteği	Minimum Alan Toplamı (da)
Asma ve diğer meyve türleri ile bahçe tesisi	5
Antepfistığı üretim materyali (anaç) ile bahçe tesisi	
Aronya, çilek, kızılçik, kivi, kuşburnu, maviyemiş ile bahçe tesisi	3
Çilek fidesi (örtüaltı/kapalı ortam) ile bahçe tesisi	1

(3) Bağ ve kapama bahçe, iki teknik personel tarafından yerinde kontrol edilerek EK-21'de yer alan Bahçe Tesisi Tespit Tutanağı düzenlenir.

(4) Bağ ve kapama bahçe, tesis edildiği üretim yılı hariç dört yıl boyunca yılda en az bir kez (çilek hariç) olmak üzere il/ilçe müdürlüğüne kontrol edilerek EK-22'de yer alan Sertifikalı Fidan/Fide ve Standart Fidan Kullanım Desteği

Kontrol Tutanağı düzenlenir. Mücbir sebepler dışındaki nedenlerle bahçenin minimum alan toplamı altına düşmesi durumunda desteğin tamamı, bahçenin minimum alan toplamı büyüklüğünü koruması durumunda ise bozulan kısma karşılık gelen destekleme tutarı 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen gecikme zammı oranları dikkate alınarak hesaplanan kanuni faizi ile birlikte anılan Kanun hükümlerine göre geri alınır.

(5) Sertifikalı fidan/fide ve standart fidan kullanım desteğinde ödeme gerçekleşikten sonra EK-23'te yer alan Taahhütname-2'deki taahhüdüne uygun davranmayanlara, almış oldukları desteği kanuni faiziyle birlikte geri ödemeleri halinde idari yaptırım uygulanmaz.

(6) Destekleme ödemesi yapılan bağ ve kapama bahçenin kiralanması durumunda; bağ ve kapama bahçe özelliğini kaybetmesi halinde sorumluluk desteği alan çiftçiye ait olup destekleme ödemesi Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen gecikme zammı oranları dikkate alınarak hesaplanan kanuni faizi ile birlikte anılan Kanun hükümlerine göre geri alınır.

(7) Destekleme ödemesi yapılan bağ ve kapama bahçenin satışı durumunda, il/ilçe müdürlüğünce onaylı EK-24'te yer alan Satış Yolu ile Bağ-Bahçenin El Değiştirmesine İlişkin Taahhütname (Taahhütname-3) düzenlenir. Devralan çiftçi, desteklemeden yararlanan çiftçinin sorumluluklarını taşır; bağ ve kapama bahçenin denetim, bakım ve muhafazasını sağlamak zorundadır. Aksi durumda destekleme ödemesi Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen gecikme zammı oranları dikkate alınarak hesaplanan kanuni faizi ile birlikte anılan Kanun hükümlerine göre geri alınır.

(8) Kiralama yolu ile bağ ve kapama bahçe tesis eden çiftçilerin kira sözleşme süresi çilek için en az bir yıl, diğerlerinde en az beş yıldır.

(9) Sertifikalı ve standart fidanın aynı bağ ve kapama bahçe alanı içinde kullanılması halinde, destekleme miktarı her biri için ayrı alanlar üzerinden hesaplanarak belirlenir.

(10) EK-25'te yer alan Sertifikalı Fidan/Fide ve Standart Fidan Kullanım Desteği Talep Formunda bulunan sertifikalı/standart fidan/antepfıstığı üretim materyali (anaç) ve sertifikalı fideye ait bilgiler ile fatura bilgileri fidan/fide üreticisi veya tohumluk bayisi tarafından düzenlenerek tasdik edilir. Araziye ait bilgiler ise çiftçi tarafından doldurulup imzalanır.

(11) Fatura tarihi, sertifikalı/standart fidan, antepfıstığı üretim materyali (anaç) ve sertifikalı fide sertifikası veya bitki muayene raporu tarihinden sonra olmalıdır. Faturalara fidan/fide üreticisi veya tohumluk bayisi tarafından fidan/fide türü, çeşidi, belge numarası ve etiket numarası aralıkları yazılır.

Sertifikalı tohum üretim desteği

MADDE 14- (1) Bakanlıkça yetkilendirilmiş tohumculuk kuruluşlarınca yurt içinde üretilip sertifikalandırılan ve yurt içinde satışı gerçekleşen EK-1'de listelenen türlerin tohumlukları için kilogram başına destekleme ödemesi yapılır.

(2) ÇKS'ye kayıtlı arazilerde tohumluk üreten ve sertifikalandıran ÇKS'ye kayıtlı YTK'lar, 2024 üretim yılı sertifikalı tohum üretim desteğine başvuru yapar.

(3) Bakanlıkça yetki verilmesi halinde sertifikalı tohum üretim desteğine başvurular e-Devlet Kapısı üzerinden yapılabilir.

(4) e-Devlet Kapısı üzerinden yapılan başvurularda, başvuruyu yapan YTK'nın Yetkilendirilmiş Tohumculuk Kuruluşu Belgesi sahipliği, ÇKS kaydı ve ilgili alt birliğe üyeliği TBS tarafından kontrol edilir.

(5) Sertifikalı tohum üretim desteğinden yararlanmak isteyen YTK'lar, başvurularını ÇKS'ye kayıtlı oldukları il/ilçe müdürlüğüne yaparlar. İl/ilçe müdürlüklerince Yetkilendirilmiş Tohumculuk Kuruluşu Belgesinin geçerlilik süresi, ÇKS kaydının güncelliği ve ilgili alt birliğe üyeliği kontrol edilir. Başvurusu uygun görülen YTK'lara TBS kullanıcı tanımlaması yapılır ve veri giriş yetkisi verilir.

(6) Veri girişlerinde sorumluluk TBS kullanıcı tanımlaması yapılan ve veri giriş yetkisi verilen YTK'lara aittir.

(7) 8/1/2004 tarihli ve 5042 sayılı Yeni Bitki Çeşitlerine Ait İslahçı Haklarının Korunmasına İlişkin Kanun kapsamında YTK'ların lisanslı olarak üretmiş oldukları sertifikalı tohumluk üretim miktarı ve bu sertifikalara bağlı olarak yapılan tohumluk satışlarını gösteren faturalara ilişkin almış oldukları destekleme miktarları, Bakanlıkça kamu kurumları ile paylaşılabilir.

(8) YTK'lar destekleme süreci ile ilgili talep edilen EK-13'te yer alan Sertifikalı Tohum Üretim Desteği Üretilen ve Sertifikalandırılan Tohum Üretim Bilgileri ile talep edilen diğer bilgi ve belgeleri beş iş günü içerisinde ibraz etmekle yükümlüdür.

(9) Ödeme icmallerinin hazırlanmasında temel esaslar şunlardır:

a) YTK'larca satışı tamamlanan her bir tür için tek icmal oluşturulması zorunludur.

b) YTK tarafından her tür için tek seferde EK-4'te belirtilen belgelerin teslimi yapılır.

c) YTK, kaplanmış tohum faturalarında kaplamadan önceki tohum miktarını belirtir ve EK-12'yi doldurur. Ödeme işlemlerinde bu miktar esas alınır.

ç) Tohumluk faturalarının tarihi, sertifika tarihinden önce olamaz.

d) Desteklemeye esas tohumluklara ait sertifikasyon döneminin 1/7/2024-30/6/2025 tarihlerini kapsamı gerekir. Sertifikanın düzenlenme tarihi ile 31/10/2025 tarihleri arasındaki faturalar desteklemeye esas alınır. Bu tarihten sonraki faturalar destekleme kapsamında değerlendirilmez.

e) Başvuruyu kabul eden il/ilçe müdürlüğü, YTK'nın ve/veya YTK ile sözleşmeli üretim yapan tohum yetiştiricilerinin, tohumluk üretimi yaptıkları parsellerdeki üretim ve yüzölçümü bilgilerinin doğruluğunu; 2024 üretim yılı ÇKS kayıtları, uydu görüntüleri, tarla kontrol raporları üzerinden kontrol eder. Kontrol sonucu uyumsuzluk tespit edilmesi halinde uyumlu olmayan alandan üretilen tohumluklar destekleme kapsamında değerlendirilmez.

f) YTK tarafından sisteme kaydedilen desteklemeye esas tohumluk fatura bilgileri ile beyan edilen faturalar il/ilçe müdürlüğüne karşılaştırılır. Uyumsuz olanlara destekleme ödemesi yapılmaz.

(10) ÇKS'de kendi adına kayıtlı arazilere, ürettikleri sertifikalı tohumluğu eken/diken YTK'lar tarafından düzenlenen fatura veya destekle ilgili bilgileri içermesi kaydıyla kanuni defter kayıtları desteklemeye esas alınır. Kanuni defter kaydının fotokopisi üzerine, il/ilçe müdürlüğü tarafından "Aslı Görülmüştür" ibaresi yazılarak fatura yerine kabul edilir.

(11) Sertifikasyon kuruluşlarınca, düzenlenmiş oldukları sertifikalara ait bilgiler TBS'de yer alan sertifika veri tabanına kaydedilir.

(12) TVYS'de düzenlenemeyen sertifikaların TVYS'ye tanıtılması, görev alanındaki kamu sertifikasyon kuruluşları tarafından yapılır.

Sertifikalı fidan üretim desteği

MADDE 15- (1) ÇKS'ye kayıtlı arazilerde, yurt içinde üretilip sertifikalandırılan ve satışı gerçekleşen sertifikalı sınıfta aşılı ve aşısız fidanlar için adet başına sertifikalı fidan üretim desteği ödemesi yapılır.

(2) Sertifikalı fidan üretimi desteğine, fidan üretici belgesine sahip gerçek ve tüzel kişiler başvuru yapabilir. Bakanlıkça yetki verilmesi halinde sertifikalı fidan üretim desteğine başvurular e-Devlet Kapısı üzerinden yapılabilir.

(3) Başvuru esnasında il/ilçe müdürlüğü tarafından yapılacak işlemler şunlardır:

a) e-Devlet Kapısı üzerinden kontrollerin yapılamaması durumunda, fidan üretici belgesinin başvuru tarihi itibarıyla geçerliliği, fidan üreticisinin ilgili alt birliğe üyeliği ve ÇKS kayıtlarının güncelliği kontrol edilir.

b) Başvurusu uygun görülen fidan üreticilerine, TBS kullanıcı tanımlaması yapılır ve veri giriş yetkisi verilir.

(4) Fidan üreticileri, TBS'ye veri girişinden ve verilerin doğruluğundan sorumludurlar.

(5) Fidan üreticileri tarafından alım/satım belgesinde (fatura), faturanın satışı yapılan sertifika ile illiyet bağımlı gösterir "bu fatura ile satışı yapılan fidanlar, ...tarih ve ..... no'lu fidan sertifikasına aittir ve ..... ile ..... etiket aralığındadır." ibaresi konularak fatura tasdik edilir.

(6) Fidan üreticileri tarafından her tür için tek seferde EK-17'de yer alan Fidan Üreticisi Tarafından Beyan Edilen Alım Satım Belgesi ve Sertifika Bilgileri ve bu belge ekinde fidan alım satım belgeleri fotokopisi ile fidan sertifika fotokopisi ve EK-18'de yer alan Üretilen ve Sertifikalandırılan Fidan Üretim Bilgileri belgelerinin teslimi yapılır.

(7) Ödeme icmallerinin hazırlanmasında temel esaslar şunlardır:

a) Fidan üreticilerine ait satışı tamamlanan türler için tek icmal oluşturulur.

b) Fidan alım/satım belgelerinin tarihi, sertifika tarihinden önce olamaz.

c) Desteklenecek fidanlara ait sertifikasyon dönemi aşağıda verilmiştir. Fidan sertifikalarının bu tarihler aralığında düzenlenmiş ve 2024 beyanname yılına ait olması gerekir.

Fidan Niteliği	Fidan Sertifikasyon Dönemi	Satışın Tamamlanması Gereken Son Tarih
Açık Köklü Fidan	1/3/2024 ile 31/12/2024	31/12/2025
Tüplü Fidan	1/3/2024 ile 30/4/2025	31/12/2025

(8) Sertifikasyon kuruluşları, düzenlenmiş oldukları sertifikalara ait bilgileri TBS'de yer alan sertifika veri tabanına kaydederler.

Bombus arısı kullanım desteği

MADDE 16- (1) Alçak tüneller hariç, örtüaltı/kapalı ortamda bitkisel üretim ünitelerinde polinasyon amaçlı bombus arısı kullanan çiftçilere aşağıdaki esaslara göre destekleme ödemesi yapılır:

a) Mülga Örtüaltı Kayıt Sistemi Yönetmeliği ve/veya Kapalı Ortamda Bitkisel Üretim Kayıt Sistemi Yönetmeliği hükümleri kapsamında ÖKS/KOBÜKS'de kayıtlı çiftçilere, Bakanlıkça bombus arısı üretim izni verilmiş işletmelerden veya bu işletmelerin bayilerinden, o yıla ait üretim sezonu boyunca bombus arı kolonisi satın alarak kullanmaları halinde, koloni başına destekleme ödemesi yapılır.

b) Birden fazla il/ilçede serası bulunan çiftçi, destekleme başvurusu için seralarının bulunduğu il/ilçelerin birine müracaatta bulunur.

c) ÖKS/KOBÜKS'deki "Bombus Arısı Destekleme" bölümüne il/ilçe müdürlükleri tarafından fatura bilgileri kaydedilir.

ç) Aynı yıl içerisinde her bir 0,5 dekar örtüaltı/kapalı ortamda bitkisel üretim ünitesi için bir koloniden fazlasına ödeme yapılmaz. Birden fazla örtüaltı/kapalı ortamda bitkisel üretim ünitesi bulunan çiftçinin, her bir ünitesinde kullanılan bombus arısı koloni sayısı ayrı ayrı hesaplanır.

Yem bitkileri desteği

MADDE 17- (1) 2024 Yılında Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Karar ekindeki listede yer alan havzalarda, 2024 yılında desteğe esas ürünleri üreten çiftçiler yem bitkileri desteğinden yararlanır.

(2) Ödemeler aşağıdaki esaslara göre yapılır:

a) Yem bitkileri desteği kapsamında bulunan yem bitkilerinin grupları aşağıdaki tabloda belirlenmiştir.

Tek Yıllıklar	Fiğ, Macar Fiği, Burçak, Mürdümük, Hayvan Pancarı, Yem Şalgamı, Yem Bezelyesi, Yem Baklası, İskenderiye Üçgülü, İtalyan Çimi, Yulaf (yeşil ot), Çavdar (yeşil ot) ve Triticale (yeşil ot) ile bu tek yıllık yem bitkilerinden yapılan silajlar.
Çok Yıllıklar	Yonca (sulu), Korunga (kuru/sulu), Ak Üçgül (sulu), Çayır Üçgülü (sulu) ve Gazal Boynuzu (sulu).
Yapay Çayır Mera	Yapay Çayır Mera.
Silajlık Ekilişler	Silajlık Mısır (sulu), Silajlık Soya (sulu), Sorgum Otu (sulu), Sudan Otu (sulu) ve Sorgum-Sudan Otu Melezi (sulu).
Kuru Ekilişler	Kuru şartlarda yetiştirilen Yonca, Silajlık Mısır, Ak Üçgül, Çayır Üçgülü, Gazal Boynuzu, Kılçıksız Brom, Domuz Ayrığı, Çok Yıllık Çim (Lolium perenne), Kamışsı Yumak, Otlak Ayrığı, Silajlık Soya, Sorgum Otu, Sudan Otu ve Sorgum-Sudan Otu Melezi.

b) Yem bitkisi desteğinden yararlanmak isteyen çiftçiler, yem bitkisini hasat etmeden önce EK-8'de yer alan Yem Bitkileri Desteği Tarım Arazisi Beyan Formu ile müracaat eder.

c) İl müdürlükleri müracaat sürelerini, EK-2'de belirtilen tarihler arasında kalmak şartıyla il tahkim komisyonu kararı olarak ilin ekolojik koşullarına göre belirler.

ç) Destekleme kapsamında değerlendirilecek yem bitkileri toplam ekiliş alanı en az 10 dekadır. Desteklemelerde ekiliş yapılarak başvuruda bulunulan parsellerin hasat kontrolü sonucunda desteklemeye esas vejetatif gelişim gösteren kısmı 10 dekarın altında olmamak koşulu ile değerlendirmeye alınır.

d) Çiftçiler çok yıllık yem bitkileri ve yapay çayır mera ekilişlerini ilk üretim yılından itibaren ÇKS'ye kayıt yaptırmaları halinde destekleme süresince müracaat ettikleri yıl için desteklemeden yararlanır.

e) Çok yıllık yem bitkisi ve yapay çayır mera ekiliş kapsamında destekleme ödemesi yapılan bir parselin satış veya kiralama yoluyla çiftçinin değişmesi durumunda; yeni çiftçinin ÇKS kayıt ve/veya güncellemelerini yaptırmayı ve yem bitkileri destekleme şartlarını devam ettirmesi durumunda desteklemeden kaldığı yıldan itibaren yararlandırılır.

f) Çok yıllık yem bitkilerinden yonca ve yapay çayır mera için dört yıl, korunga, ak üçgül, çayır üçgülü, gazal boynuzu, kılçıksız brom, çok yıllık çim (Lolium perenne), domuz ayrığı, kamışsı yumak, otlak ayrığı için üç yıl süreyle, destekleme süresince müracaat edilen her yıl için belirlenen destekleme birim fiyatı üzerinden ödeme yapılır. Yonca ve korunga, ilk yıl çiçeklenme başlangıç döneminde diğer yıllarda ise hasat olgunluğuna erişip hasat edildiğinde EK-10'da yer alan Kontrol Tutanağı düzenlenir ve destekleme ödemesi yapılır. Ak üçgül, çayır üçgülü, gazal boynuzu ilk yıl çiçeklenme başlangıç döneminde diğer yıllarda ise hasat olgunluğuna erişip hasat edildiğinde veya vejetatif gelişmesi tamamlanarak uygun otlatma olgunluğunda otlatma yapıldığında EK-10'da yer alan Kontrol Tutanağı düzenlenir ve destekleme ödemesi yapılır. Kılçıksız brom, domuz ayrığı, çok yıllık çim (Lolium perenne), kamışsı yumak, otlak ayrığına ürün uygun hasat olgunluğunda hasat edilmesi kaydıyla ya da vejetatif gelişmesi tamamlanarak uygun otlatma olgunluğunda otlatma yapıldığında EK-10'da yer alan Kontrol Tutanağı düzenlenir ve destekleme ödemesi yapılır. Ekildiği yıl hasadı yapılamayacak çok yıllık yem bitkileri ekilişlerinin başvuruları ürünün ilk hasadının yapıldığı yılda kabul edilir.

g) Yapay çayır mera tesisleri için üniversiteler, bölgede bulunan tarımsal araştırma enstitüleri veya il müdürlüklerince o ilin ekolojisine uygun hazırlatılan yapay çayır mera karışımları proje dâhilinde uygulamaya konularak destekleme kapsamına alınır. Hazırlanan EK-9'da yer alan Yapay Çayır-Mera Üretim Projesi il/ilçe müdürlüğünce onaylanır. Yapay çayır mera tesisinde vejetatif gelişmesi tamamlanarak hasat olgunluğunda hasat edildiğinde ya da uygun otlatma olgunluğunda otlatma yapıldığında EK-10'da yer alan Kontrol Tutanağı düzenlenir ve destekleme ödemesi yapılır.

ğ) Tek yıllık yem bitkileri ekilişlerinde %50 çiçeklenme döneminde, hayvan pancarı ve yem şalgamında ise hasat olgunluğunda hasat edilmesi kaydıyla, tek yıllık yem bitkilerinden italyan çimi (Lolium multiflorum) ekilişlerinde ise ürün uygun hasat olgunluğunda hasat edildiğinde ya da vejetatif gelişmesi tamamlanarak uygun otlatma olgunluğunda otlatma yapıldığında EK-10'da yer alan Kontrol Tutanağı düzenlenir ve destekleme ödemesi yapılır.

h) Silajlık mısır ekilişlerinde danelerin hamur olum döneminden sararmaya başladığı dönemde; silajlık soya ekilişlerinde alt yaprakların sararmaya başladığı ve maksimum tohum oluşum evresine geldiği dönemde; sorgum otu,

sudan otu ve sorgum-sudan otu melezi ekilişlerinde ise süt olum döneminde silaj yapmak amacı ile hasat edildiğinde EK-10'da yer alan Kontrol Tutanağı düzenlenir ve destekleme ödemesi yapılır.

i) Yem bitkisi amaçlı olarak ekilişi ve başvurusu yapılan çavdar, yulaf ve tritikalede, başakların süt olum döneminde yeşil ot olarak hasat edildiğinde ya da uygun otlatma olgunluğunda otlatma yapıldığında EK-10'da yer alan Kontrol Tutanağı düzenlenir ve destekleme ödemesi yapılır.

i) Tek ve çok yıllık baklagil yem bitkileri ile buğdaygil yem bitkilerinin birbirleri veya kendi aralarındaki karışımlarından yapılan ekilişlerde, ilin ekolojisine uygun karışım oranları il müdürlüklerince tahkim komisyonu kararıyla ya da üniversiteler veya bölge araştırma enstitülerinin görüşü alınarak belirlenir.

j) Yeraltı sularının yetersiz seviyede ve su kısıtı olduğunun Bakanlıkça tespit edildiği havzalarda 2024 üretim yılında ekilen yem bezelyesi, fiğ, macar fiği, burçak ve mürdümük ürünleri için %50 ilave destek ödemesi yapılır.

k) Tarımsal Üretim Planlanması Kurulu tarafından 2024 üretim yılında süt üretimi planlama bölgesi olarak ilan edilen Amasya, Bingöl, Bitlis, Çorum, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Muş, Tokat ve Tunceli illerinde yem bitkileri ekilişine %50 ilave destek ödemesi yapılır.

l) Sulu şartlarda yetiştirildiği halde bazı bölgelerin iklim şartlarına uygun olarak kuru şartlarda da yetiştirilen yonca, ak üçgül, çayır üçgülü, gazal boynuzu, silajlık soya, sorgum otu, sudan otu, sorgum-sudan otu melezi ve silajlık mısır ürünleri için destekleme ödemesi yapılması, il müdürlüklerince tahkim komisyonu kararıyla ya da üniversiteler veya bölge araştırma enstitülerinin görüşü alınarak belirlenir ve EK-10'da yer alan Kontrol Tutanağı düzenlenerek kuru şartlarda ekilişi yapılan yem bitkileri destekleme birim fiyatından destekleme ödemesi yapılır.

m) Aynı parselde aynı çok yıllık yem bitkisi arka arkaya ekilmez. Aynı parselde münavebe uygulanarak farklı çok yıllık yem bitkisinin ekilmesi durumunda, desteklemelerden faydalandırılır.

n) Bir üretim yılında aynı parselde aynı tek yıllık yem bitkisi arka arkaya ekilirse sadece birincisi desteklemelerden faydalandırılır. Ancak aynı parselde münavebe uygulanarak bir üretim yılında arka arkaya iki farklı tek yıllık yem bitkisinin ekilmesi durumunda, her iki ekiliş de destekleme ödemelerinden faydalandırılır.

o) Aynı yıl içerisinde aynı parselde tek yıllık yem bitkisi ekilip, hasattan sonra çok yıllık yem bitkisi ekildiği ve hasat edildiği takdirde, her iki ekiliş de destekleme ödemelerinden faydalandırılır.

ö) Hasattan sonra yapılacak müracaatlar değerlendirmeye alınmaz.

Biyolojik ve/veya biyoteknik mücadele desteği

MADDE 18- (1) Biyolojik ve/veya biyoteknik mücadele yapan üreticilere destekleme ödemesi yapılması için;

a) Kapalı ortamda üretim yerinin ÖKS/KOBÜKS'te, açık alanda üretim yerinin ÇKS'de kayıtlı olması,

b) Biyolojik ve/veya biyoteknik mücadelede kullandığı BKÜ'ye ait faturaya sahip olması,

c) Bitki Koruma Ürünlerinin Önerilmesi, Uygulanması ve Kayıt İşlemleri Hakkında Yönetmelik gereği ÜKD kayıtlarını tutması ve onaylanmış olarak başvuru belgeleri ile birlikte ibraz etmesi,

ç) Bitki koruma faaliyetlerinin zirai mücadele teknik talimatlarına ve entegre mücadele prensiplerine göre yapılmış olması,

d) Kullanılmış olan BKÜ'nün etiket bilgilerine göre uygulanmış olması,

e) Örtüaltı/Kapalı ortamda faydalı böcek kullanan üreticilerin seralarında giriş ve yan havalandırma açıklıklarının tül ile kapatılmış olması,

f) Örtüaltı/Kapalı ortamda yapılan bitkisel üretimde domates güvesine karşı mücadele amaçlı dekara 2-4 adet, aynı amaçla açıkta domates yetiştiriciliğinde ise dekara 4-6 adet feromon kullanılmış olması,

g) Üreticilerin zeytinde zeytin sineğine karşı biyoteknik mücadelede ruhsatlı olan feromon+tuzak desteğinden yararlanabilmeleri için bireysel olarak en az 40 dekar zeytinlik alanda biyoteknik mücadele yaptığını beyan etmesi,

ğ) EK-40'ta yer alan Dilekçe ve (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen hususları belgeleyen eklerle birlikte il/ilçe müdürlüğüne başvurması,

gerekir.

(2) Bitkisel üretime arız olan zararlı organizmalara karşı biyolojik ve/veya biyoteknik mücadelenin yaygınlaştırılması ile kimyasal ilaç kullanımının azaltılması amacıyla kapalı ortamda ve açık alanda bitkisel üretimde, destekleme kapsamına alınan ürünler-zararlı organizmalar ve destekleme ödeme miktarları EK-1'de yer almaktadır:

a) Açık alanda turuncgil üretiminde akdeniz meyve sineğine karşı feromon+tuzak kullanımı için tahsis edilen 450 TL/da desteklemeden, tuzak kutusunun en az beş yıl kullanma ömrü bulunmasından dolayı daha önceden tuzak kutusu olup da sadece feromon kullanan üreticilere 180 TL/da olacak şekilde destekleme ödemesi yapılır.

b) Örtüaltı/kapalı ortamda biyoteknik mücadelede; feromon+tuzak kullanan üreticilere 450 TL/da, domates üretiminde domates güvesine karşı sadece feromon kullananlara 210 TL/da olacak şekilde destekleme ödemesi yapılır.

c) Açık alanda domates üretiminde biyoteknik mücadelede; feromon+tuzak kullanan üreticilere 210 TL/da, domateste domates güvesine karşı sadece feromon kullanan üreticilere ise 135 TL/da olacak şekilde destekleme ödemesi yapılır.

ç) Üreticiye yapılacak olan destekleme ödemesi miktarı, üreticinin biyolojik ve/veya biyoteknik mücadele amacıyla yaptığı harcamaları gösteren fatura bedelinin, mücadele yaptığı toplam alanına bölünmesiyle elde edilecek olan dekara maliyetini geçemez.

d) Stratejik öneme sahip ürün ve zararlı organizmalar için, bu Tebliğin yayımından sonra mücadele amaçlı yeni ruhsat alacak biyolojik ve biyoteknik mücadele ürünlerinin, mevcut listeye ilavesi GKGM tarafından değerlendirilecektir.

(3) 2024 yılı destekleme ödemesi için 1/1/2024 tarihinden itibaren biyolojik ve/veya biyoteknik mücadele yapan üreticiler tarafından kayısı, ayva, armut, elma, bağ, açıkta domates, zeytin, turunçgil, nar, şeftali ve nektarin için 18/10/2024, örtüaltı/kapalı ortam için ise 31/12/2024 tarihi mesai bitimine kadar, başvuru dilekçesi ve destekleme ödemesi için gerekli şartların sağlandığını gösteren belgeler ile birlikte ÇKS ve/veya ÖKS/KOBÜKS kayıtlarının bulunduğu il/ilçe müdürlüğüne başvuru yapılır.

(4) Destekleme ödemesinden faydalanmak amacıyla üretici tarafından beyan edilen belgelerin ve uygulama bilgilerinin birinci ve ikinci fıkralarda yer alan hususlara uygunluğu il/ilçe müdürlüğünce kontrol edilir ve EK-41'de yer alan Tespit Tutanağı hazırlanır.

Lisanslı depolarda ürün depolama kira, nakliye ve analiz desteği

MADDE 19- (1) Lisanslı depolarda muhafaza edilen buğday, arpa, çavdar, yulaf, mısır, çeltik, pirinç, mercimek, nohut, fasulye, ayçiçeği, soya fasulyesi, pamuk, fındık, kuru kayısı, antep fıstığı, kuru üzüm, zeytin ve zeytinyağı ürünleri için ÇKS'ye kayıtlı üretici ve üretici örgütlerine kira, nakliye, analiz destekleme ödemesi yapılır.

(2) ÇKS'ye kayıtlı üreticilere ve ÇKS'ye kayıtlı üreticilerden aldıkları ve/veya kendi adlarına ürettikleri ürünlerini lisanslı depo işletmelerine depolanmak üzere koyan üretici örgütlerine, ürünlerini lisanslı depolara ilk teslim eden olmaları halinde EK-36'da yer alan miktarlarda kira, nakliye ve analiz desteği verilir.

(3) Kira desteğinden yararlanan üretici ve üretici örgütlerine, başvuru yapmaları durumunda;

a) Ürün miktarı üzerinden her ürün çeşidi için EK-36'da belirtilen miktarlarda ve üst tonaj sınırı aşılmamak kaydıyla nakliye desteği verilir.

b) Depolanacak ürünlerin lisanslı depoya tesliminden önce yetkili sınıflandırıcılarca yapılacak analiz başına, EK-36'da belirlenen miktarlarda analiz desteği verilir.

c) Kira ve analiz destekleme ücretlerinin belirlenmesinde, Ticaret Bakanlığı tarafından yayımlanan kira ve analiz ücreti fiyatlarının 2024 üretim yılının 1 Mayıs tarihinde geçerli olan tarife fiyatları dikkate alınır.

(4) Kira desteklemesi 2024 yılı hasat dönemi için en fazla altı ay süre ile EK-36'da belirtilen ürünler ve miktarlarda üretici/üretici örgütlerine ödenir. İlgili üretim yılına ait depolama dönemi başlangıç tarihleri olarak, EK-37'de yer alan Tabloda belirtilen ürün depolama dönemleri esas alınır. Kira, nakliye ve analiz desteğinden faydalanabilmek için; mevcut üretim yılına ait ürünlerin EK-37'de yer alan depolama döneminin başlangıç tarihi ile ilgili yılın son günü (31 Aralık) arasında lisanslı depoya girmiş olması, en az bir gün depolanması ve TBS üzerinden ELÜS İhraç Formu doğruluğunun sağlanması şartı aranır.

(5) Üretici/üretici örgütünün nakliye ve analiz desteğinden faydalanabilmesi için kira desteği başvurusu yapması şarttır. Kira, desteğinden faydalanan ÇKS'ye kayıtlı üretim miktarı için nakliye ve analiz destekleme ödemesi bir defadan fazla yapılmaz.

(6) Kira, nakliye ve analiz desteklemesine tabi ürün cinsi ve miktarı ÇKS'ye kayıtlı üretim bilgileri ile uyumlu olmak zorundadır.

(7) Kira, nakliye ve analiz desteği ödemeleri;

a) Bireysel olarak başvuran üreticiler için doğrudan üreticilere verilir.

b) Üreticilerden aldıkları ya da kendilerinin üretmiş oldukları ürünleri lisanslı depo işletmelerine getiren üretici örgütlerine verilir.

c) Üretici/üretici örgütlerine ilgili ürünü lisanslı depoya ilk teslim eden olmaları halinde ödenir. Lisanslı depo işletmesinde el değiştirerek ticarete konu olmuş ürünlere kira, nakliye ve analiz desteği ödemesi yapılmaz. Lisanslı depo içerisinde el değiştirdiği saptanan ürünlerle destekleme başvurusu yapıldığının tespiti halinde başvuru yapanlarla ilgili gerekli işlemler Tarım Kanununun 23 üncü maddesine göre lisanslı depo şubesinin bağlı bulunduğu il/ilçe tahkim komisyonları tarafından yürütülür.

(8) Kira desteklemelerinde bir aylık süre otuz gün olarak dikkate alınır ve gün esaslı olarak hesaplama yapılır.

(9) Kira, nakliye ve analiz destekleme ödemeleri, bir üretim sezonunda, yılda en az iki defa olmak üzere TRGM tarafından belirlenecek tarihlerde yapılır.

(10) Kira, nakliye ve analiz desteği müracaatlarında;

a) Kira desteği için; 21 inci maddenin ikinci fıkrasının (a) bendinde belirlenen şekilde depo kira ücreti faturası,

b) Nakliye desteği için; 21 inci maddenin ikinci fıkrasının (b) bendinde belirlenen şekilde ELÜS İhraç Formu,

c) Analiz desteği için; 21 inci maddenin ikinci fıkrasının (c) bendinde belirlenen şekilde analiz ücreti faturası veya kasa alındı makbuzunun aslı,

ç) Üretici örgütlerinin başvurusu halinde, ÇKS'ye kayıtlı üreticilerden alınacak EK-38'de yer alan Taahhütname ve buna ilişkin çiftçi listesi,

il/ilçe müdürlüğünce dikkate alınır.

Çiftlik muhasebe veri ağı (ÇMVA) sistemine katılım primi desteği

MADDE 20- (1) ÇKS ve/veya Bakanlık tarafından oluşturulan herhangi bir idari kayıt sistemine kayıtlı olup ÇMVA katılım anlaşması imzalayarak ÇMVA sistemine dâhil olan, bir muhasebe yılı süresince tarımsal faaliyetlerine ilişkin muhasebe verilerini veri toplayıcılarla paylaşarak paylaştığı tüm ekonomik ve fiziki verileri ÇMVA sistemine kayıt edilen ve kaydedildiğine ilişkin kontrolü ÇMVA Sorumlu Birim tarafından yapılan tarımsal işletmelere destek ödenir.

(2) ÇMVA sistemine katılım primi desteği ödemeleri uygulaması, ÇMVA Sorumlu Birim, il ÇMVA komisyonları ile il müdürlükleri tarafından yürütülür.

(3) İşletmelerin bir muhasebe yılı boyunca gerçekleştirdiği tarımsal faaliyetlerine ilişkin veriler, söz konusu muhasebe yılı içinde anket yoluyla toplanır.

(4) Her tarımsal işletme için sadece bir anket formu düzenlenir.

(5) ÇMVA Sorumlu Birim tarafından, belirlenen bir seçim planına göre her bir il için tespit edilen sayıda işletme, il ÇMVA komisyonları tarafından seçilir. Seçilen işletmelerle il/ilçe müdürlükleri arasında ÇMVA Katılım Anlaşması imzalanır.

(6) ÇMVA Katılım Anlaşması imzalanan tarımsal işletmelere anket uygulanır. Anket formları il müdürlüklerince kontrol edilerek ÇMVA sistemine veri girişi yapılır. Söz konusu veriler ÇMVA Sorumlu Birim tarafından kontrol edilir.

(7) ÇMVA Sorumlu Birimle il müdürlüğü arasında uygulamaya ilişkin koordinasyon il ÇMVA koordinatörleri tarafından sağlanır. Bu kapsamda il sınırları dâhilinde ÇMVA Sorumlu Birim tarafından gönderilen örneklem planının uygulanmasından, uygulamanın takibinden ve sisteme veri girişlerinin tamamlanmasından il ÇMVA koordinatörleri sorumludur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Görev ve Yetki

Görevli kurum ve kuruluşlar

MADDE 21- (1) Bu Tebliğde anılan destekleme uygulamaları, BÜGEM, GKGM, TRGM, il/ilçe keşif komisyonları, il/ilçe müdürlükleri, il/ilçe tahkim komisyonları, il/ilçe tespit komisyonları, EKK ve yetkilendirilmiş kuruluşlar tarafından yürütülür.

(2) İl/ilçe müdürlüğü lisanslı depolarda ürün depolama kira, nakliye ve analiz desteğinden faydalanmak isteyen üretici/üretici örgütleri tarafından yapılan başvurularda;

a) Kira desteği için; lisanslı depo işletmesince üretici/üretici örgütü adına düzenlenmiş olan ve üzerinde isim/unvan, T.C. Kimlik/Vergi Numarası, fatura düzenlenme tarihi, ürün adı, ürün miktarı, ürünün depoya girişi tarihi ve ürünün depoda kaldığı gün sayısı bilgilerinin eksiksiz olarak yer aldığı depo kira ücreti faturasını,

b) Nakliye desteği için; ürünün teslim edildiği lisanslı depo işletmesi, üretici/üretici örgütüne ait isim/unvan, T.C. Kimlik/Vergi Numarası, ili/ilçesi, ürün adı, ürün miktarı, depo teslim tarihi, referans numarası bilgilerinin yer aldığı, TBS sistemi üzerinden kontrolü sağlanmış ELÜS İhraç Formunu,

c) Analiz desteği için; üretici/üretici örgütü adına yetkili sınıflandırıcı tarafından düzenlenmiş ve üzerinde tarih, seri/sıra no, ürün adı, miktarı, analiz sayısı bilgilerinin yer aldığı analiz ücreti faturası veya aynı bilgilerin yer aldığı kasa alındı makbuzunun aslını,

ç) Üretici örgütünün başvurusu halinde üreticilerden alacağı EK-38'de yer alan Taahhütname ve üretici örgütlerine kayıtlı çiftçi listesini dikkate alarak, EK-39'da yer alan Müracaat Dilekçesi ile birlikte teslim alınmasından, TBS'ye girişinin sağlanmasından ve oluşturulan askı icmalleri ile kesin icmallerin kontrol edilerek onaylanmasından sorumludur.

(3) Tahkim komisyonları, bu Tebliğ hükümlerinin uygulanması sırasında ortaya çıkan ihtilafı konuları çözmeye ve karar almaya yetkilidir. İl tahkim komisyonu; merkez ilçede, ilçe tahkim komisyonunun görevlerini de yapar. Tahkim komisyonları ÇKS Yönetmeliğinde belirtilmiş olan görevlerine ilave olarak aşağıdaki görevleri yapar:

a) Gerçeğe aykırı beyanda bulunanlar hakkında gerekli hukuki işlemlerin yapılması için karar alır ve ilgili mercilerce uygulanması yönünde girişimde bulunur. Gerçeğe aykırı beyanda bulunan çiftçilerin/üreticilerin/üretici örgütlerinin bu Tebliğde anılan destekleme ödemelerinden yararlandırılmaması hususunda karar verir. Destekleme ödemesi yapılmış olması halinde ilgili destekleme için yapılan ödemenin geri alınması hakkında karar alır. İdari hata sonucu düzenlenen belgelerle yapılan ödemeler hariç, haksız yere yararlandığı tespit edilen üreticilerin beş yıl süreyle hiçbir destekleme programından yararlandırılmamaları hakkında karar alır. Ayrıca, gerçeğe aykırı beyanda bulunduğu tespit edilen üreticiler, üretici örgütleri ve lisanslı depolar hakkında ilgili Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına karar verir.

b) Yapılan incelemeler sonunda sahtecilik ve/veya kamu kurumunu dolandırmak gibi bir kastı olmaksızın fazla destekleme ödemesinden yararlandığı belirlenenlerin, kendi rızaları ile fazla aldıkları miktarları iade etmeleri halinde, destekleme ödemelerinden yararlanmalarına devam etmeleri ve haklarında cezai işlem yapılmamasına ilişkin karar verir.

c) Bu Tebliğde anılan destekleme ödemelerinden yararlanmak üzere başvuruda bulunanlara ilişkin bilgilerin zamanında ÇKS ve ilgili kayıt sistemlerine kaydedilmesini sağlamak üzere her türlü tedbiri alır.

ç) Yapılan arazi tespitlerinin sağlıklı olmasını teminen kadastro programına alınan yerlerde, kadastro çalışmalarından da faydalanılması için gerekli tedbirleri alır.

d) Fark ödemesi desteğine ilişkin işlemlerde tahkim komisyonlarına; illerde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Odalarının temsilcileri ile bulunan yerlerde Ticaret Bakanlığı ile Ticaret Borsası temsilcisi, ilçelerde ise varsa Sanayi ve Ticaret Odaları ile Ticaret Borsası temsilcilerinin dahil edilmesine karar verir.

e) Çırcır işletmeleri ile zeytin sıkma tesisleri, işletmenin faaliyete geçtiği tarihten itibaren, gerekli görülen durumlarda, il/ilçe tahkim komisyonunun talebi üzerine; çiftçi bazında işlediği kütlü pamuk ve elde ettiği zeytinyağı miktarını gösterir alıcı bazında çiftçi icmalini il/ilçe tahkim komisyonuna gönderir. Bu icmal, il/ilçe tahkim komisyonu tarafından ilçe sınırları içinde faaliyette bulunan söz konusu işletmelerden bir yazı ile istenir.

f) Pamuk çırcır ve prese fabrikalarının faaliyet dönemine ait tüm bilgilerini kontrol eder. 18/4/1972 tarihli ve 7/4331 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Pamukların Çırcırılma-Preselenme ve Depolanmasının Denetimine Dair Tüzük çerçevesinde pamuk sezonu içerisinde faaliyetini sürdüren ve desteklemeye konu kütlü pamuğu işleyecek olan çırcır ve prese fabrikaları tarafından çiftçi adına düzenlenmiş olduğu alım satım belgesine istinaden fark ödemesi desteği yapılmasını sağlar. Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri tarafından alınan kütlü pamuk ürünü, bağlı olduğu birlik bünyesinde faaliyet gösteren çırcır ve prese fabrikalarında işlenmesi şartıyla destekleme kapsamında değerlendirilir.

g) Zeytin sıkma tesislerinin, faaliyet döneminde fark ödemesi desteğine konu bilgilerini kontrol eder.

ğ) Dane zeytin için hasat başlangıç ve bitiş tarihlerini belirler.

h) Zeytinyağı ürünü için zeytin sıkma başlangıç ve bitiş tarihlerini belirler.

ı) İl/ilçe müdürlükleri tarafından, Hazine ve Maliye Bakanlığının belge doğrulama internet adresi üzerinden çiftçiler tarafından ibraz edilen alım satım belgelerine dair beyan olup olmadığının kontrol edilmesini sağlar.

i) İlgili kurum ve kuruluşlar tarafından; çiftçilerin ibraz ettiği belgelerin incelemeye tabi tutulduğunun bildirilmesi halinde, il/ilçe müdürlükleri tarafından gerçek üretim yaptığı tespit edilenlere ödeme yapılmasına karar verir.

(4) EKK; lisanslı depolarda ürün depolama kira, nakliye ve analiz desteklerinde, nakliye desteğine esas ELÜS İhraç Formunun doğruluğunun kontrolü amacıyla, TBS'ye gerekli veri akışını çevrim içi olarak sağlar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Destekleme Uygulamalarına İlişkin Esaslar

Başvuruların kabulü

MADDE 22- (1) Üretim yılı içerisinde ÇKS ve/veya ÖKS/KOBÜKS'de kayıtlı olan ve desteklemelerden faydalanmak isteyen çiftçiler, EK-4 Destekleme Talep Formunda yer alan desteklemelerden; ÇMVA Sistemine Katılım Primi desteği hariç, biyolojik ve/veya biyoteknik mücadele desteği ve yem bitkileri desteği için 1/1/2024 tarihinden, diğer desteklemeler için bu Tebliğin yayımı tarihinden itibaren ÇKS ve ÖKS/KOBÜKS'e kayıt oldukları il/ilçe müdürlüklerine EK-3'te yer alan Bitkisel Üretime Destekleme Ödemesi Başvuru Dilekçesi ile şahsen veya kanuni temsilcisi aracılığıyla başvuruda bulunurlar. Dilekçe ekinde yer alan EK-4 Destekleme Talep Formunda yararlanılmak istenen destek adının onay kutucuğu "X" şeklinde işaretlenir. Biyolojik ve/veya biyoteknik mücadele desteği kapsamında istenen EK-40'ta yer alan Dilekçe hariç, başvuruda bulunulan her bir destekleme için ayrı dilekçe alınmaz.

(2) Toprak analiz desteğinden faydalanmak isteyen laboratuvarlar, EK-30'da yer alan Dilekçe ile laboratuvar merkezinin bulunduğu il müdürlüğüne müracaat eder.

(3) Lisanslı depolarda ürün depolama kira, nakliye ve analiz desteklerinde; 2024 yılı üretim sezonuna ait müracaatlar 1/10/2024-30/6/2025 tarihleri arasında başvuru sahiplerince EK-39'da yer alan Müracaat Dilekçesi ile üretici/üretici örgütlerinin ÇKS'ye kayıtlı bulunduğu il/ilçe müdürlüğüne yapılır. Destekleme başvurusu alınacak olan depo kira ücretleri için son depo kira ücreti fatura tarihi 30/6/2025 olacak şekilde Müracaat Dilekçe ekinde yer alan belgeler il/ilçe müdürlüğüne sunulur. Lisanslı depo içerisinde muhafaza edilen bir önceki üretim yılına ait ürünler için son müracaat tarihine (30 Haziran) kadar depo kira ücreti faturasının kesilmemiş olması halinde anılan ürünler için ödeme başvurusu bu Tebliğ kapsamında yapılabilir. Destekleme ödemesinin yapılmasında ürünün depoya konulduğu yıla ait destekleme miktarları kullanılır. Üretici/üretici örgütünün yazılı başvurusunun bulunması halinde, ÇKS'de bir önceki yıl için belirtilen kapasitesi kullanılarak ödeme yapılabilir.

(4) Bakanlıkça altyapının uygun hale getirilmesi ve yetki verilmesi halinde çiftçiler izin verilen iş ve işlemler ile destekleme başvurularını e-Devlet Kapısı üzerinden de yapabilirler. Elektronik ortamda kurum ve kuruluşlar tarafından üretilen ve erişilebilen bilgi ve belgeler çiftçilerden talep edilmez.

(5) 2024 üretim yılında, ÇKS'ye kayıt yaptıran çiftçiler mazot ve gübre desteği ve katı organik-organomineral gübre desteğine, ÇKS ve FKS'ye kayıtlı çiftçiler ise fındık alan bazlı gelir desteğine başvurmuş sayılırlar.

(6) Çiftçiler, EK-4 Destekleme Talep Formunda anılan desteklemelerden yararlanabilmeleri için söz konusu formda belirtilen belgeleri, EK-2'de yer alan Destekleme Uygulama Takvimine göre belge teslim bitiş tarihinden önce

il/ilçe müdürlüğüne teslim etmek zorundadır. Belge teslim bitiş tarihi sona eren desteklemeler için müracaatta bulunulamaz.

(7) EK-4'te yer alan Destekleme Talep Formu iki nüsha olarak düzenlenir. Bir nüshası imza karşılığında çiftçiye teslim edilir, diğer nüshası çiftçinin ÇKS/ÖKS/KOBÜKS başvuru dosyasında muhafaza edilir.

(8) Kadastro geçmemiş köylere ilişkin il/ilçe tahkim komisyonlarınca yapılan çalışma planına göre her köy için son müracaat tarihi, EK-2'de yer alan Destekleme Uygulama Takvimine göre belge teslim bitiş tarihinden önce olmak kaydıyla belirlenebilir. Bu tarih, 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebliğat Kanununa göre on beş gün önceden çiftçilere ilan edilmesi amacıyla ilgili muhtara tebliğ edilir.

(9) İl müdürlükleri merkez ilçelerde, ilçe müdürlüklerinin yapmakla yükümlü oldukları görevleri yapar.

(10) Başvuru yapan çiftçilerin özlük, arazi ve ürün bilgilerinde değişiklik olması halinde, ilgili mevzuat kapsamında ÇKS, ÖKS/KOBÜKS ve FKS'deki bilgilerini güncellemesi gereklidir.

(11) Destekleme uygulamalarında haklarında destekleme ödemelerinden beş yıl süreyle yararlandırılmamaları yönünde il/ilçe tahkim komisyonunca karar alınan çiftçilerin başvuruları, EK-5'te yer alan Taahhütname-1 ve gerekli başvuru belgeleri ile birlikte kabul edilir. Destekleme öncesi işlemler tamamlanır ancak karar çiftçi lehine adli ve idari mercilerde bozulmadığı sürece, başvurunun kabulü herhangi bir hak doğurmayıp başvuran çiftçiye destekleme ödemesi yapılmaz.

(12) İl/ilçe müdürlüğü tarafından istenen belgelerin asıllarının kaybolması veya zayi olması halinde; belgeyi düzenleyen kişi veya kuruluştaki nüshasının il/ilçe müdürlüğüne görülerek onaylanması ve kopyasına "Aslı Görülmüştür" ibaresi yazılması durumunda bu belgeler kabul edilir. Ancak, birlikler ve borsalar tarafından verilen belgelerin kaybolması veya zayi olması halinde; "Bu belge, aslının zayi olması nedeniyle kişinin müracaatı üzerine verilmiştir" ibaresi yazılması ve tasdik edilmesi kaydıyla geçerli sayılır.

(13) Destek müracaatı esnasında usulüne uygun olarak eksiksiz düzenlenen ve çiftçiler tarafından ibraz edilen alım satım belgesi ve tasiriye faturasının kopyası il/ilçe müdürlüğüne "Aslı Görülmüştür" ibaresi yazılarak dosyaları, belgelerin aslı ise hangi destekten yararlandığına ilişkin ibare yazılarak çiftçiye iade edilir. Bu belgelerin asılları, çiftçiler tarafından beş yıl süreyle saklanır.

(14) Kamu veya kamu yararına çalışan kuruluşlarca çiftçilere dağıtılan üretim materyalleri için; İl Özel İdaresi, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı, Büyükşehir Belediyeleri ve Köylere Hizmet Götürme Birliği gibi kamu veya kamu yararına çalışan kuruluşlarca finanse edilerek dağıtımı gerçekleştirilen üretim materyallerine yalnızca çiftçi katkısı oranında destekleme ödenir. Bu ve benzeri durumlarda, kurumlara kesilmiş fatura ekinde ilgili çiftçi tarafından ödenen bedele karşılık gelen miktar bilgilerini gösteren ve ilgili kurum tarafından hazırlanmış liste çiftçinin dosyasına eklenir.

Askı ve sonrasında yapılacak iş ve işlemler

MADDE 23- (1) 20 nci maddede yer alan destekleme hariç olmak üzere;

a) Desteklemelere ilişkin ödeme icmalleri il müdürlükleri tarafından ÇKS ve/veya ÖKS/KOBÜKS'den alınarak oluşturulur. İl/ilçe müdürlüklerince ilçeye ait destekleme türüne esas İcmal 1, ilçe müdürlüğü ve ilgili köy/mahallede ilgili il/ilçe müdürlükleri veya muhtarlıklar marifetiyle EK-2'de belirtilen süre ile askıya çıkarılır ve il/ilçe müdürlüğü internet sayfasında yayımlanır. Sertifikalı tohum üretim ve sertifikalı fidan üretim desteği için KEP marifetiyle duyuru yapılır. Askıya çıkma tarihi ve saati ile askıdan indirme tarihi ve saati tutanağa bağlanır. Tutanak muhtar ve/veya aza tarafından güncel tarihle imzalanır. Askı ve itiraz süresince herhangi bir itiraz olmaz ise icmallerdeki bilgiler doğru kabul edilir. Askı süresi ve askı süresinin bitimini takip eden beş iş günü içinde yapılacak itirazlar il/ilçe müdürlüğü tarafından değerlendirilir. Bu değerlendirmenin sonucunda karara bağlanamayan itirazlar il/ilçe tahkim komisyonlarınca değerlendirilerek sonuçlandırılır.

b) Askı ve itiraz süresi bitimi sonrasında ve idari kaynaklı hata olması halinde yapılacak itirazlar il/ilçe müdürlüğü tarafından değerlendirilir. Bu değerlendirmenin sonucunda karara bağlanamayan itirazlar il/ilçe tahkim komisyonlarınca değerlendirilerek sonuçlandırılır.

c) Askı ve itiraz süresi boyunca askıdaki icmal bilgilerine karşı ilgililer tarafından yapılacak itirazların il/ilçe müdürlüklerine yazılı olarak yapılması şarttır. Ayrıca OTD uygulamalarında hatalı bilgilerin düzeltilmesi için yetkilendirilmiş kuruluşa EK-29'da yer alan Dilekçe ile müracaat edilmesi çiftçinin görev ve sorumluluğundadır. Bu madde kapsamında yapılan yazılı itirazlar askı süresinin başlamasından itibaren değerlendirmeye alınır.

ç) Değerlendirme sonucunda İcmal 1'lerin düzeltilmemesi ya da bilgi ve belgelere aykırılık ile şikâyet ve/veya ihbar bulunması nedeniyle her bir destekleme türüne göre İcmal 1'lerin oluşturulamaması halinde durum ilçe tahkim komisyonuna intikal ettirilir. İlçe tahkim komisyonunca çözümlenemeyen konular il tahkim komisyonuna gönderilir.

d) Askı işlemleri sonucunda ÇKS/ÖKS/KOBÜKS'den alınan İcmal 2 ilçe müdürlüklerince düzenlenip onaylandıktan sonra il müdürlüğüne gönderilir. Bu icmallere ve merkez ilçe icmallерinin ÇKS/ÖKS/KOBÜKS'den alınan İcmal 3 ile uyumu il müdürlüğü tarafından kontrol edilir.

e) İlçe müdürlüklerinden alınan her bir destekleme türüne göre düzenlenen İcmal 2'lerde gerçeğe aykırılık olması ya da il müdürlüklerine intikal eden şikâyet ve/veya ihbar olması durumunda, il müdürlüklerince bu sorunlar çözülmeye çalışılır. Çözüme kavuşturulamayan konular, il tahkim komisyonuna bildirilir. İl tahkim komisyonunda çözümlenemeyen konular ise çözüm amacı ile nihai mercii olarak ilgili Genel Müdürlüğe gönderilir.

f) Her bir destekleme türüne göre düzenlenen İcmal 2'lerde gerçeğe aykırılığın bulunmaması ya da il müdürlüklerine intikal eden şikâyet ve/veya ihbarların il tahkim komisyonu marifeti ile çözümlenmesi hâlinde, ödemeye esas her bir destekleme türüne göre düzenlenen İcmal 3'ler ilgili Genel Müdürlüğe gönderilir.

g) Desteklemelere ilişkin ödemeler tamamlandıktan sonra tespit edilen idari kaynaklı hata olması halinde ve/veya ÇKS/ÖKS/KOBÜKS'den fark icmalarının oluşturulması gerektiğinde, il müdürlükleri resmi yazı ile sistem düzeltmelerinin yapılabilmesi ve icmal oluşturulabilmesi için ilgili Genel Müdürlüğe talepte bulunur.

ğ) Desteklemelere ait başvuru bitiş tarihlerinden sonra askı ve itiraz süresi içinde verilen itiraz dilekçelerinde talep edilen değişiklikler dışında, çiftçinin beyanı ile ÇKS Yönetmeliğinde öngörülen süreler dışında yapılacak değişiklikler destekleme ödemelerine esas olamaz.

h) Sertifikalı tohum üretim desteğinde, başvuruları kabul eden il/ilçe müdürlüğü tarafından, ödeme icmalı talep eden YTK'lar için EK-14'te yer alan YTK Detayında Bilgiler ve EK-15'te yer alan Sertifika Sınıfı Detayında Bilgiler oluşturulur. İl müdürlükleri tarafından ödeme icmalı (İcmal 3) ile birlikte BÜGEM'e gönderilir.

ı) Sertifikalı fidan üretim desteğinde, başvuruları kabul eden il/ilçe müdürlüğü tarafından, icmalı talep eden fidan üreticileri için, EK-19'da yer alan Fidan Üreticisi Detayında Bilgiler ve EK-20'de yer alan Sertifika Sınıfı Detayında Bilgiler oluşturulur. İl müdürlükleri tarafından ödeme icmalı (İcmal 3) ile birlikte EK-19'da yer alan Fidan Üreticisi Detayında Bilgiler BÜGEM'e gönderilir.

ı) Ruhsatlı fındık alanları dışında kalan il müdürlükleri tarafından, fındık alan bazlı gelir desteği icmalı alınarak ödemeye konu kayıt bulunması halinde düzenlenen İcmal 3'ler ödeme yapılmak üzere BÜGEM'e gönderilir.

(2) BBMD kapsamında ilçe müdürlükleri tarafından oluşturulan İcmal 1 ve İcmal 2'ler kayısı, ayva, armut, elma, bağ, açıkta domates, zeytin, turuncgil, nar, şeftali ve nektarin için 25/10/2024 tarihine kadar, örtüaltı/kapalı ortam için ise 21/2/2025 tarihine kadar il müdürlüğüne gönderilir.

(3) BBMD kapsamında il müdürlüğü tarafından, ödemeye esas İcmal 3'ler sistem çıktısı onaylı olarak (düzenleyen, kontrol eden, onaylayan şeklinde elektronik imza ile imzalanarak), ilçe müdürlüklerinden gelen İcmal 1 ve İcmal 2 ile birlikte kayısı, ayva, armut, elma, bağ, açıkta domates, zeytin, turuncgil, nar, şeftali ve nektarin için 25/11/2024 tarihine kadar, örtüaltı/kapalı ortam için ise 21/3/2025 tarihine kadar GKGM'ye gönderilir.

(4) İl ÇMVA komisyonlarınca anket formu kontrol edilen işletmeler için, TBS aracılığıyla 2023 yılı ÇMVA katılım primi desteği girişleri yapılır. İşletmelerin kesin icmalleri alınarak İcmal 1, İcmal 2 ve İcmal 3 onaylanıp ÇMVA Sorumlu Birimine gönderir ve ÇMVA Sorumlu Birim İcmal 1 seviyesinde ödemeye esas bilgileri Bankaya gönderir.

Desteklemelerden yararlanamayacaklar

MADDE 24- (1) Bu Tebliğde yer alan desteklemelerden;

a) Bu Tebliğe konu üretim yılında ayrıntıları verilen kayıt sistemlerinde kayıtlı olmayanlar yararlanamaz.

b) ÇKS/ÖKS/KOBÜKS'de kayıtlı olduğu il/ilçe dışında başka yerden desteklemeye müracaat edenlerle, bu Tebliğde belirtilen destekleme ödemelerinden faydalanmak için istenilen belgelerle birlikte süresi içinde başvuru yapmayanlar yararlanamaz.

c) İl/ilçe müdürlüklerine şahsen veya kanuni temsilcisi aracılığıyla yapılan başvurularda hizmet bedelinin yatırıldığına dair Döner Sermaye İşletmesinden alınan makbuz veya alındı belgesini ibraz etmeyenler ile e-Devlet Kapısı üzerinden yapılan başvurularda hizmet bedelinin Banka tarafından destekleme ödemesi tutarından tahsil edilmesine dair taahhüdü onaylamayanlar yararlanamaz.

c) Kamu kurum ve kuruluşları, toprak analizi desteği hariç, yararlanamaz.

d) Tapuda tescilli bulunmayan mülkiyeti ihtilafı olan arazilerde, askı ve askı sonrası itiraz süresince taraflardan birinin destekleme ödemesine ilişkin itirazının yazılı olarak ilgili birime iletilmesi durumunda, ihtilafa konu araziler yararlanamaz.

e) Bakanlık tarafından toplulaştırma nedeniyle gelir kaybı ve/veya zarar-zıyan ödemesi yapılan parsellerde, gelir kaybı ve/veya zarar-zıyan ödemesi yapılan alan için destekleme ödemeleri yapılmaz.

f) 21 inci maddenin üçüncü fıkrasının (i) bendi hükmünce gerçek üretim yapmadıkları tespit edilenler, Tarım Kanununun 23 üncü maddesi gereği haklarında beş yıl süreyle hiçbir destekleme programından yararlandırılmamaları yönünde karar verilenler yararlanamaz.

g) 1/1/2024 tarihinden itibaren başlamak üzere Tarımsal Üretim Planlanması Yönetmeliğine uygun şekilde tesis edilmeyen yeni meyve bahçeleri yararlanamaz.

(2) 18 inci, 19 uncu ve 20 nci maddelerde yer alan destekler hariç olmak üzere;

a) Orijinal/temel ve üst kademe tohumluk üretimi yapanlar hariç kamu tüzel kişiliği ile ortak üretim yapanlar,

b) Destekleme kapsamındaki arazilerde ara ziraatı yapıldığının tespiti halinde ara ziraatı ürünleri,

c) Üretim yılı içerisinde herhangi bir üretim ya da üretim gayesiyle toprak işleme yapılmamış olan boş araziler ile birbirini takip eden iki ve daha fazla üretim yılında nadasa bırakılan araziler,

c) Kadastro geçmemiş birimlerde, tapu sicil müdürlüklerinden onaylı tapu zabıt kaydına sahip olmayan çayır vasıflı araziler,

d) 25/2/1998 tarihli ve 4342 sayılı Mera Kanunu hükümlerine tabi meralarda ıslah amacıyla kiralanarak ÇKS'ye kaydedilen alanlar,

e) Ormanla ilişkili alanlarda, Orman Genel Müdürlüğü temsilcisinin de bulunduğu keşif komisyonlarınca düzenlenen raporlarda, tarım arazisi haline getirilmediği tespit edilen araziler veya Orman Genel Müdürlüğünce desteklemeye başvuran çiftçi adına tahsis edilmeyen araziler,

f) Bitki sağlığı, karantina nedeniyle üretiminde kısıtlama bulunan türlerde veya kısıtlamaya tabi alanlarda yapılan üretimler,

g) Örtüaltı/Kapalı ortamda yapılan üretimler ve çeltik hariç olmak üzere; 2024 üretim yılı için 2023 üretim yılından başlamak üzere bir parselde aynı tek yıllık bitkinin arka arkaya üç kez ekilmesi halinde üçüncü üretim için, bu Tebliğde belirtilen destekleme ödemeleri yapılmaz.

(3) 31/12/2024 tarihi mesai bitimine kadar FKS'ye kayıtlı olmayanlar ve 2024 üretim yılında ruhsatlı fındık arazilerinde değişiklik olduğu halde FKS'de güncelleme yaptırmamış olanlar, fındık alan bazlı gelir desteği ödemesinden yararlanamaz.

(4) Tek yıl nadasa bırakılan parseller hariç olmak üzere bitkisel üretim faaliyeti yapılmayan parsellere mazot desteği ödemesi yapılmaz. Destekleme ödemesinin yapıldığının tespit edilmesi halinde yapılan ödeme geri tahsil edilir.

(5) Yurt dışından ithal edilen tohumluklar için sertifikalı fidan/fide ve standart fidan kullanım, sertifikalı fidan üretim ve sertifikalı tohum üretim desteği ödemesi yapılmaz.

(6) Yurt içinde kullanmak amacıyla üretilip sertifikalandırılan ancak herhangi bir şekilde ihracatı yapılan/yapılacak tohumluklar için sertifikalı fidan/fide ve standart fidan kullanım ve sertifikalı tohum üretim desteği ödemesi yapılmaz.

(7) 31/10/2006 tarihli ve 5553 sayılı Tohumculuk Kanununun 17 nci maddesi hükümleri gereği tohumculukla ilgili faaliyette bulunan gerçek veya tüzel kişilerden faaliyet konuları ile ilgili alt birliğe üye olmayanlar sertifikalı tohum üretim ve sertifikalı fidan üretim destekleme ödemelerinden yararlanamaz.

(8) Pamuk sezonu içerisinde faaliyetini sürdürerek, desteklemeye konu kütlü pamuğu işleyecek olan çırçır prese fabrika işletmecisi olmayan tüccarlara satış yapanlar ile yurt içerisinde üretilip sertifikalandırılan tohumları kullanmayan pamuk çiftçileri fark ödemesi desteklerinden yararlanamaz.

(9) Dikim tarihinden itibaren beş yılını doldurmayan zeytinlik parselleri zeytinyağı ve dane zeytin fark ödemesi desteğinden yararlanamaz.

(10) Yem bitkisi ekilişlerini daneye bırakanlar veya rekreasyon amaçlı ekiliş yapanlar yem bitkileri desteğinden yararlanamaz.

(11) İl ekolojisine, yetiştirme tekniklerine ve normlarına uygun üretim şartlarından herhangi birisini yerine getirmeyenler ile yem bitkileri tespit çalışmalarına yardımcı olmayan veya çalışmalarını engelleyenler yem bitkileri desteğinden yararlanamaz.

(12) Özel mülkiyet statüsünde olup da tapu kayıtlarında vasfı çayır, mera ve otlakiye olan parseller üzerinde yem bitkisi ekilişi yapanlar, yem bitkileri desteğinden yararlanamaz.

(13) Geleneksel zeytin bahçelerinin rehabilitasyonu desteği kapsamında 2019, 2020, 2021, 2022 ve 2023 yıllarında bir parselin en az 1/5'inde budama yapılarak destekten faydalanan alanlar 2024 yılında bu destekten yararlandırılmaz.

(14) Geleneksel Zeytin Bahçesi Gençleştirme Budaması Öncesi Tespit Tutanağında (EK-27) belirlenmiş olan zeytinlik alanlarda gençleştirme budamasını yapmamış olan çiftçiler geleneksel zeytin bahçelerinin rehabilitasyonu desteğinden yararlanamazlar.

(15) 2024 yılında düzenlenmeyen İTU sertifikaları veya önceki yıllarda düzenlenmekle birlikte geçerliliği 2024 yılında da devam eden İTU sertifikaları ile yapılan başvurular İTU desteklemesinden yararlanamaz.

(16) İTU sertifikası iptal edilen araziler, İTU desteklemesinden yararlanamaz.

(17) 1. Kategoride aynı tarım parselinde yetiştirilen örtüaltı/kapalı ortamda bitkisel üretim İTU ürünleri için İTUD ödemesi yapılması durumunda, bu ürünlere açıkta üretim için İTUD ödenmez.

(18) OTD'den yararlandırılan araziler İTU desteğinden, İTU desteğinden yararlandırılan araziler OTD'den yararlanamaz.

(19) Kamu arazileri üzerinde yapılan doğadan toplama alanları ve ekiliş yapılmayan çayır vasıflı alanlar OTD'den yararlanamaz.

(20) Geçiş süreci-1 ürünü üretimi yapılan araziler, OTD'den yararlanamaz.

(21) 2023 üretim yılında geçiş süreci-2 ve geçiş süreci-3 statülerinde destek alan araziler, 2024 üretim yılında aynı statüde kalması halinde OTD'den yararlanamaz.

(22) Organik tarım faaliyeti yürütülen arazilerden bir önceki yıla göre 2024 üretim yılında, statüsü düşen araziler OTD'den yararlanamaz.

(23) EK-1'de 2. ve 3. Kategoride bulunan ve yeşil ot hasadı yapılarak yem bitkisi amaçlı kullanılacak olan ürünlerin yetiştirildiği araziler, ilgili çiftçinin organik hayvancılık faaliyeti bulunmaması durumunda OTD'den yararlanamaz. Ancak münavebe amacıyla ÇKS'de bir önceki üretim sezonunda farklı bir bitkinin bulunması durumunda, tek yıllık yeşil ot hasadı yapılarak yem bitkisi amaçlı kullanılacak olan ürünlerin yetiştirildiği arazilerde, ilgili çiftçinin organik hayvancılık faaliyetinde bulunma şartı aranmaz.

(24) Ürün alınamayan, verim çağına gelmemiş dikili tarım arazileri İTUD ve OTD'den yararlanamaz.

(25) Toplam arazi miktarı 1 dekarın altında olan çiftçilere mazot, gübre ve katı organik-organomineral gübre desteği yapılmaz.

(26) Rekreasyon amacıyla yetiştirilen yem bitkileri için mazot, gübre ve katı organik-organomineral gübre desteği yapılmaz.

(27) Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli kapsamında desteklenen ürünlerin 2024 Yılında Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Karar ekindeki listede belirlenen havzası dışında yetiştirilmesi durumunda mazot, gübre, fark ödemesi ve fındık alan bazlı gelir desteği ödemeleri yapılmaz.

(28) 2024 üretim yılında desteklemeye esas ürünlerin toplam üretim alanı; açıkta üretim için 1 dekarın, örtüaltı/kapalı ortamda bitkisel üretim ünitelerinde üretim için 0,5 dekarın altında olan işletmelere küçük aile işletmesi desteği ödemesi yapılmaz.

(29) 2024 üretim yılında desteklemeye esas ürünleri tohumluk elde etmek ve/veya filizlendirme amacıyla üretenlere küçük aile işletmesi desteği ödemesi yapılmaz.

(30) Tapu kayıtlarında hisse büyüklüğü 5 dekar üzerinde olan arazilerin kiralama yoluyla bölünmek suretiyle tarımsal faaliyet yapılan alanın 5 dekar veya altına düşmesi halinde bu arazilere küçük aile işletmesi desteği ödemesi yapılmaz.

(31) Tasarrufunda bulunan arazinin bir kısmında tarımsal faaliyet yaptığını beyan eden çiftçilere mahallinde yapılan kontrollerde tarımsal faaliyette bulunduğu arazi toplamının 5 dekarın üstünde olduğunun tespit edilmesi durumunda küçük aile işletmesi desteği ödemesi yapılmaz.

(32) Tüzel kişi çiftçilere küçük aile işletmesi desteği ödemesi yapılmaz.

(33) Nadas alanlarına küçük aile işletmesi desteği, gübre desteği ve katı organik-organomineral gübre desteği ödemesi yapılmaz.

(34) Biyolojik ve/veya biyoteknik mücadele desteklemelerine müracaat eden üreticilerin yetiştirdikleri ürünlerde 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu kapsamında yapılan hasat öncesi pestisit denetimlerinde tavsiye dışı veya hatalı pestisit kullanımı tespit edilip idari para cezası uygulanan üreticiler aynı yıl içerisinde ilgili üründe yapılacak desteklemelerden faydalanamazlar.

(35) Lisanslı depolarda ürün depolama kira, nakliye ve analiz desteklerinde EK-37'de yer alan ürünlere ait depolama dönemi başlangıç tarihi ile 31/12/2024 tarihleri arasında ürünlerini lisanslı depo işletmesine teslim etmeyen üretici/üretici örgütleri kira, nakliye ve analiz desteklemelerinden faydalanamazlar.

(36) Lisanslı depolarda ürün depolama kira, nakliye ve analiz desteklerinde; kira destekleme ödemesi için başvurmayan üretici/üretici örgütleri nakliye ve analiz desteğinden faydalanamazlar.

(37) Lisanslı depolarda ürün depolama kira, nakliye ve analiz desteklerinde; üretici örgütlerinin başvuru yaparken sunduğu taahhütname ile ÇKS üzerindeki bilgilerinin üretici örgütünün destekleme alabilmesi için kullanılmasını kabul eden üreticiye ayrıca ödeme yapılmaz.

(38) ÇMVA sistemine katılım primi desteğinden; ilgili muhasebe yılında ÇMVA Katılım Anlaşması imzalamak suretiyle başvuru yapmayan, verilerini istenen zamanda, doğru ve eksiksiz olarak veri toplayıcılar ile paylaşmayan, kendi isteğiyle sistemden çıkan tarımsal işletmeler faydalanamazlar.

Haksız ödemelerin geri alınması ve hak mahrumiyeti

MADDE 25- (1) Bu Tebliğde belirtilen yetkili merciler, yetki alanına giren verilerin kayıt sistemine doğru girilmesinden, kendilerine ibraz edilen belgelerin kontrolünden ve kendi hazırladıkları belgelerden doğrudan sorumludur. Bu yükümlülüğü yerine getirmeyerek haksız yere ödemeye neden olanlar ile haksız yere ödemelerden yararlanmak üzere sahte veya içeriği itibarıyla gerçek dışı belge düzenleyen ve kullananlar hakkında gerekli idari işlemler yapılarak hukuki ve cezai süreç başlatılır. İl/ilçe tahkim komisyonlarınınca Tarım Kanununun 23 üncü maddesine göre yapılacak iş ve işlemler değerlendirilip karara bağlanır, gereği il/ilçe müdürlüklerince yerine getirilir.

(2) Haksız yere yapılan destekleme ödemeleri, ödeme tarihinden itibaren Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen gecikme zammı oranları dikkate alınarak hesaplanan kanuni faizi ile birlikte anılan Kanun hükümlerine göre geri alınır. Haksız ödemenin yapılmasında ödemeyi sağlayan, belge veya belgeleri düzenleyen gerçek ve tüzel kişiler, geri alınacak tutarların tahsilinde müştereken sorumlu tutulurlar.

(3) Bu Tebliğ ile belirlenen destekleme ödemelerinden, idari hata sonucu düzenlenen belgelerle yapılan ödemeler hariç, haksız yere yararlandığı tespit edilen çiftçiler tahkim komisyonu kararı tarihinden itibaren beş yıl süreyle hiçbir destekleme programından yararlandırılmazlar. Bunun takibinden il/ilçe müdürlükleri sorumludur.

(4) ELÜS İhraç Formunun doğruluğunun kontrolü amacıyla, TBS'ye gerekli veri akışının çevrim içi olarak sağlanması ile ilgili doğrulama hatasından kaynaklanan haksız kira ve nakliye destekleme ödemelerinden EKK ve ilgili lisanslı depo işletmesi sorumludur.

(5) Lisanslı depoda mevcut olmayan ürün ve/veya mevcut ürüne ait gerçek dışı ELÜS düzenlenmesi nedeniyle yapılacak haksız destek ödemelerinden, kira ve nakliye destekleme ödemesinden faydalanmak üzere üretici/üretici örgütü adına düzenlenen belgelerin doğruluğundan ve buna ilişkin belgeleri il/ilçe müdürlüğüne istenilen süre içerisinde

ibraz etmekten lisanslı depo işletmeleri sorumludur. Bu durumda lisanslı depo işletmesi, ortakları, yöneticileri ve personeli hakkında mevzuatta belirtilen hukuki, idari ve cezai yaptırımların uygulanmasına ilişkin gerekli işlemler il/ilçe tahkim komisyonlarınca gerçekleştirilir.

(6) Analiz ücreti desteklemelerinde, yapılan analizlere ilişkin fatura bilgilerinin hatalı olması halinde yetkili sınıflandırıcı sorumludur. Bu durumda yetkili sınıflandırıcı yöneticileri ve personeli hakkında mevzuatta belirtilen hukuki, idari ve cezai yaptırımların uygulanmasına ilişkin gerekli işlemler il/ilçe tahkim komisyonlarınca gerçekleştirilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM **Çeşitli ve Son Hükümler**

Denetim ve yaptırım

MADDE 26- (1) 2024 Yılında Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Karar ve bu Tebliğde anılan desteklerle ilgili işlemlerin yürütülmesini ve denetimini sağlayacak tedbirleri almaya Bakanlık yetkili olup, bu amaçla yapılacak çalışmalarda gerektiğinde diğer kamu kurum ve kuruluşları, kooperatifler, ziraat odaları, ticaret borsaları, lisanslı depo işletmeleri, toprak analiz laboratuvarları ve birliklerin hizmetlerinden de yararlanır.

(2) ÇKS Yönetmeliği gereği yapılan örnekleme arazi tespitlerinde, öncelikli olarak fark ödemesi desteği ile küçük aile işletmesi desteğine esas araziler dikkate alınır. Yapılan tespitler tutanağa bağlanır.

(3) Yetkilendirilmiş kuruluşlar, İTUD ödemeleri için düzenledikleri her türlü bilgi ve belgelerden sorumludurlar. Sorumluluklarını yerine getirmeyen yetkilendirilmiş kuruluşlar hakkında İTUY hükümleri uygulanır.

(4) Yetkilendirilmiş kuruluşlar OTD ödemeleri için düzenledikleri her türlü bilgi ve belgelerden, ayrıca OTD ödemelerinde OTBİS'e eksik veya hatalı yapılan veri girişleri ile düzeltmelerin zamanında yapılmasından sorumludurlar. Sorumluluklarını yerine getirmeyen yetkilendirilmiş kuruluşlar hakkında 1/12/2004 tarihli ve 5262 sayılı Organik Tarım Kanunu ile OTY hükümleri uygulanır.

(5) Veri girişinde yetki verilen YTK'lar kendilerine tebliğ edilen kullanıcı adı ve şifresinin gizliliği ve güvenliğinden, yaptıkları veri girişlerinin doğruluğundan, düzenledikleri her türlü bilgi ve belgelerden sorumludurlar.

(6) Arazi intikalleri ve mücbir sebeplerden kaynaklanan nedenlerle zamanında destekleme ödemesi yapılamayan çiftçilere ilişkin iş ve işlemler ayrı olarak yapılır.

(7) Sahte belge düzenleyerek haksız destekleme ödemesi yapılmasına sebep olan bombus arı kolonisi çiftçisinin üretim izni iptal edilir.

(8) Bu Tebliğde belirtilen destekleme ödemelerinde; ilgili üretim yılına esas ÇKS müracaatını yaptıktan sonra vefat eden çiftçiler için;

a) OTD ödemelerinde 2024 üretim yılına ait hasadını gerçekleştirmiş ve üretilen ürünü sertifikalandırılmış ancak destekleme müracaatı yapamadan vefat eden çiftçilerin mirasçılarına, müracaat tarihleri içerisinde bu üretimler için OTD'ye esas şartların yerine getirilmiş olması kaydıyla mahkemeden veya noterden alınmış veraset belgesinin aslı ya da onaylanmış sureti ile herhangi bir mirasçının varsa diğer mirasçılardan alacağı EK-11'de yer alan Muvafakatname-1 ile yapacağı müracaat üzerine vefat eden çiftçi adına destekleme ödemesi yapılır. Herhangi bir müracaat yapılmaması halinde hiçbir destekleme ödemesi yapılmaz.

b) İTUD ödemelerinde; 2024 üretim yılına ait hasadını gerçekleştirmiş ve sertifikalandırılmış ancak destekleme müracaatı yapamadan vefat etmiş olan çiftçilerin mirasçılarına, müracaat tarihleri içerisinde bu üretimler için İTUD'da esas şartların yerine getirilmiş olması kaydıyla mahkemeden veya noterden alınmış veraset belgesinin aslı ya da onaylanmış sureti ile herhangi bir mirasçının varsa diğer mirasçılardan alacağı EK-11'de yer alan Muvafakatname-1 ile yapacağı müracaat üzerine vefat eden çiftçi adına destekleme ödemesi yapılır. Herhangi bir müracaat yapılmaması halinde hiçbir destekleme ödemesi yapılmaz.

c) Mazot ve gübre desteği, fındık alan bazlı gelir desteği ve katı organik-organomineral gübre desteği hariç diğer destekleme ödemelerinde; bu Tebliğe konu üretim yılına esas destekleme müracaatını yapamadan vefat eden çiftçilerin mirasçılarına, arazinin intikalini yaptırılmaması durumunda desteklemeye esas şartları devam ettirmeleri kaydıyla mahkemeden veya noterden alınmış veraset belgesinin aslı ya da onaylanmış sureti ile herhangi bir mirasçının diğer mirasçılardan alacağı EK-11'de yer alan Muvafakatname-1 ile yapacağı müracaat üzerine vefat eden çiftçi adına destekleme ödemesi yapılır. Herhangi bir müracaat yapılmaması halinde hiçbir destekleme ödemesi yapılmaz.

ç) Bu Tebliğe konu üretim yılına esas ÇKS/ÖKS/KOBÜKS ve destekleme müracaatlarını tamamladıktan sonra vefat eden çiftçilere yapılacak destekleme ödemeleri vefat eden çiftçi adına bankaya yatırılır. Vefat etmeden önce dilekçe ile müracaat etmiş ancak EK-4'te istenilen belgeleri teslim edememiş çiftçiler için bu belgeler mirasçılardan herhangi biri tarafından süresi içerisinde il/ilçe müdürlüğüne teslim edilir. Belgelerin süresi içerisinde il/ilçe müdürlüğüne teslim edilmemesi durumunda destekleme ödemesi yapılmaz.

d) Lisanslı depolarda ürün depolama kira, nakliye ve analiz destekleri ödemelerinde; 2024 üretim yılına esas destekleme müracaatını yapamadan vefat eden çiftçilerin mirasçıları, desteklemeye esas şartların bulunması kaydıyla mahkemeden veya noterden alınmış veraset belgesinin aslı ya da onaylanmış sureti ile mirasçılardan herhangi birinin

müracaatı üzerine vefat eden çiftçi adına destekleme ödemesi yapılır. Başvuru tarihleri içerisinde herhangi bir müracaat yapılmaması halinde hiçbir destekleme ödemesi yapılmaz.

(9) Mücbir sebeplerden dolayı mahsul elde edilememesi durumunda; mücbir sebebin meydana geldiği tarihi izleyen on iş günü içinde çiftçinin ÇKS/ÖKS/KOBÜKS'e kayıtlı olduğu il/ilçe müdürlüğüne yazılı olarak bildirimde bulunması ve il/ilçe müdürlüğü tarafından yerinde tespit edilip belgelendirilmesi zorunludur. Mücbir sebep sonucu üretilmesi planlanan bitki türünün zarar gördüğünün il/ilçe tespit komisyonlarınca tespit edilmesi halinde ödemesi gerçekleştirilen tarımsal destekleme geri alınmaz.

(10) Sertifikalı fidan/fide ve standart fidan kullanım desteği ve yem bitkileri desteği uygulamalarında; destek müracaatının yapıldığı il/ilçe müdürlüğü, ekiliş/dikilişin yapıldığı il/ilçe müdürlüğünden onaylı kontrol tutanağını ister ve ödemeye esas icmali hazırlar.

(11) Ürettikleri, fidan/fideyi mahsul elde etmek amacıyla ÇKS/ÖKS/KOBÜKS'e kayıtlı arazisine eken/diken, Fidan/Fide Üretici Belgesine sahip çiftçilerden desteklemeye konu ürünlere ilişkin fatura düzenlemeleri halinde bu belge, düzenlenememesi halinde ise kanuni defter kayıtları desteklemeye esas alınır. Kanuni defter kaydının fotokopisi üzerine, il/ilçe müdürlüğü tarafından "Aşlı Görülmüştür" ibaresi yazılarak fatura yerine kabul edilir. Bu çiftçiler EK-25'te yer alan Sertifikalı Fidan/Fide ve Standart Fidan Kullanım Desteği Talep Formunda yer alan bayi/üretici bölümünü kendileri imzalar. Kullanmış olduğu sertifika sureti ile fidan/fide üretici belgesini ibraz eder.

(12) İlama bağlı borç ödemelerinde ve yürütmenin durdurulmasına/yapılan işlemin iptaline ilişkin ödemelerde; mahkeme kararı, dilekçe ve geri ödemeye dair vergi dairesi alındı belgesi veya ilgili banka dekontu aslı gibidir onayları yapılarak ödemeye esas EK-16'da yer alan ödeme tablosu ile birlikte her bir çiftçi için ayrı üst yazı ile ilgili Genel Müdürlüğe gönderilir.

(13) Bu Tebliğde yer almayan teknik konularda Bakanlık genelgesi ve talimatları uygulanır. Ancak bu Tebliğde yer almayıp yerinde tespit ve çözüm gerektiren konularla ilgili il/ilçe tahkim komisyonları yetkili ve sorumludur.

(14) Yerinde yapılan kontrollerde coğrafi bilgi sistemleri, uzaktan algılama, uydu fotoğrafları ve insansız hava aracı (drone) gibi teknolojileri de kullanılabilir.

(15) Lisanslı depolarda ürün depolama kira, nakliye ve analiz destekleme ödemelerinin denetimini sağlayacak tedbirleri almaya Bakanlık yetkilidir. Bakanlık bu amaçla yapılacak çalışmalarda kullanılmak üzere ihtiyaç duyulabilecek her türlü bilgi ve belgeyi Ticaret Bakanlığı, lisanslı depo işletmeleri, EKK, yetkili sınıflandırıcılar, kamu ve özel sektör kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerden isteyebilir. İstenen bilgi ve belgeler eksiksiz ve doğru olarak verilen süre içerisinde Bakanlığa sunulur.

Finansman ve ödemeler

MADDE 27- (1) 2024 Yılında Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Karar çerçevesinde bu Tebliğde anılan tarımsal destekleme türleri ve destekleme miktarları EK-1 ve EK-36'da yer almaktadır.

(2) Destekleme ödemeleri için gerekli finansman 2024 Yılında Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Kararda belirtilen esaslar çerçevesinde Bakanlık tarımsal destekleme bütçesinden karşılanır. Ödemeler bankanın ilgili şubelerinde daha önce çiftçiler adına açılan veya açılacak olan hesaplara yapılır.

Yürürlükten kaldırılan tebliğler

MADDE 28- (1) 12/10/2023 tarihli ve 32337 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan Bitkisel Üretimde Biyolojik ve/veya Biyoteknik Mücadele Desteklemelerine Dair Uygulama Tebliği (Tebliğ No: 2023/36) yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) 26/11/2023 tarihli ve 32381 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Bitkisel Üretime Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No: 2023/46) yürürlükten kaldırılmıştır.

(3) 2/12/2023 tarihli ve 32387 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Çiftlik Muhasebe Veri Ağı Sistemine Dâhil Olan Tarımsal İşletmelere Katılım Primi Desteği Ödemesi Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No: 2023/42) yürürlükten kaldırılmıştır.

(4) 6/1/2024 tarihli ve 32421 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Lisanslı Depolarda Muhafaza Edilen Tarımsal Ürünler İçin Destekleme Ödemesi Yapılması Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2023/49) yürürlükten kaldırılmıştır.

Tamamlanamayan işlemler

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bitkisel üretime destekleme ödemesi yapılmasına dair usul ve esasları düzenleyen geçmiş yılı desteklerine ait tebliğler çerçevesinde başlatılmış işlemler ilgili destekleme yılı için yayımlanmış tebliğ hükümlerine göre sonuçlandırılır.

(2) 2024 üretim yılı sertifikalı tohum kullanım desteği ile ilgili iş ve işlemler 28 inci madde ile yürürlükten kaldırılan Bitkisel Üretime Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No: 2023/46) hükümlerine göre sonuçlandırılır.

(3) 28 inci madde ile yürürlükten kaldırılan Lisanslı Depolarda Muhafaza Edilen Tarımsal rnler İçin Destekleme demesi Yapılması Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2023/49) hükümlerine uygun olan müracaatlar, 2024 üretim yılı için anılan Tebliğ hükümlerine göre sonuçlandırılır.

Yürürlük

MADDE 29- (1) Bu Tebliğın;

a) 19 uncu maddesi, 28 inci maddesinin dördüncü fıkrası ve geçici 1 inci maddesinin üçüncü fıkrası 1/5/2024 tarihinden geçerli olmak üzere,

b) Diğەر hükümleri 1/1/2024 tarihinden geçerli olmak üzere, yayımı tarihinde yrrlğ>e girer.

Yürütme

MADDE 30- (1) Bu Tebliğ hükümlerini Tarım ve Orman Bakanı yürütür.

[Ekleri için tıklayınız](#)